

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

Nö 133 (5121) 27 iyul 2016-cı il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Kənd təsərrüfatının inqişafına dövlət dəstəyi

İlham Əliyev: "Bu torpaqlardan səmərəli şəkildə istifadə
olunmalıdır ki, ərzaq təhlükəsizliyi tam təmin edilsin
və çox böyük ixrac potensialı da yaradılsın"

Azərbaycan Konstitusiyasında
dəyişikliklər edilməsi
məqsədilə referendum
sentyabrın
26-da
keçiriləcək
3

Azərbaycan Respublikasının
Konstitusiyasında dəyişikliklər
edilməsi haqqında" Azərbaycan
Respublikasının
Referendum Aktı
6

Zakir Həsənov düşmən
mövqelərini izlədi
5

Dünya mətbəti Azərbaycanda
keçiriləcək
referendumdan
yazır
5

Lorens Bras: "Multikultural
Azərbaycana səfərimdən
böyük zövq aldım"
10

Qrant xəstəliyi
11

7
Qobustanda "Multikultural
və tolerant dəyerlərimiz:
tarixilik, varislik,
müasirlik" mövzusunda
konfrans keçirilib

3
"Dəyişikliklər
Azərbaycan xalqının
rifah halını daha da
yaxşılaşdıracaq"

16
Öləke cempionatının
püşkatma mərasimi
keçirilib

27 iyul 2016-ci il

Her bir ölkənin ərzaq təminatının böyük hissəsi kənd təsərrüfatı sahəsinin üzərinə düşür. Bu böyük bir strateji məqsədin tərkibidir. Qeyd etmək lazımdır ki, hələ Azərbaycanda 90-cı illərin ortalarından başlayaraq Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində həyata keçirilən islahatlarla planlı iqtisadi modelən liberal bazar iqtisadiyyatına keçid təmin edilib, dünyada ən yüksək inkişaf templəri ilə sənaye, xidmət və kənd təsərrüfatı sahələrində real irəliyiş nail olunub. Bu gün bu siyaseti inamla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rehbərliyi altında hazırda Azərbaycanın hərtərəfli inkişafında yeni mərhələ yaşayır.

Xüsusile də, son illerdə respublikamızda qeyri-neft sektorunun, xüsusilə də, regionlarda kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı istiqamətində ayrı-ayrı dövlət proqramları həyata keçirilib. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı 2004-2008 və 2009-2013-cü illəri əhatə edən dövlət proqramları, 2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsuluğun azaldılması və davamlı inkişafın təmin olunması, 2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair dövlət proqramları nəticəsində ümumən iqtisadiyyatımız inkişaf edib, regionlarda iri infrastruktur layihələri həyata keçirilib, əhalinin yoxsuluq səviyyəsi minimum həddə endirilib, biznes mühiti canlanıb. Bütün bunlar kiçik və orta sahibkarlığın, fermer təsərrüfatlarının daha da inkişaf etməsinə şərait yaradıb.

Qeyri-neft sektorunun, xüsusilə də, kənd təsərrüfatının inkişafı dövlətimizin əsas iqtisadi strategiya sənədi olan "Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış İnkışaf Konsepsiyası"nda əsas prioritet sahə kimi qeyd olunub.

Aqrar sahənin inkişafına dövlət dəstəyi

Iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, bütün diğər sahələr kimi, aqrar bölmənin de inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli imkanlar yaratılmışdır. Son illər aqrar sahənin inkişafına dövlət dəstəyi xeyli artdı, kənd təsərrüfatında sahibkarlıq hissini gücləndirməsi istiqamətində bir sıra stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirilmişdir. Təkce onu qeyd etmək kifayətdir ki, artıq uzun illərdir ki, Azərbaycanda fermerlərə güzəştli kreditlər ayrılır, "Aqrolizing" tərəfindən getirilən texnikalar əlverişli şərtlərlə sahibkarlara icarəyə verilir. Bundan əlavə, aqrar sahədə istehsalçı marağını artırmaq məqsədilə gübrelər və yanacaq da son dərəcə əlverişli şərtlər əsasında paylanıllı. Ən başlıcası isə, uzun illərdir ki, fermerlər, torpaq vergisi istisna olmaqla, bütün digər vergilərdən azaddırlar. Əlbəttə, dövlət başçımızın təbirince desək, dünyada ikinci bele ölkə tapılmaz ki, fermerlərə bu qədər şərait yaratılsın, onlara bele güzəştərə etsin. Bütün bunlar isə, heç şübhəsiz, ölkədə kənd təsərrüfatının dəha da inkişaf etdirilməsinə, daxili bazarda məhsul bolluğuun təmin edilməsinə hesablanmış addımlardır. Hətta yaxın illərdə Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsulları ixrac edən ölkəyə çevrilməsi də başlıca hədəf olaraq seçilmişdir. Bu məqsədə çatmaq üçün isə ölkəmizdə hər cür imkanlar, ən başlıcası dövlət dəstəyi mövcuddur.

Yeri gəlmişkən, 2005-ci ildən fəaliyyət göstərən "Aqrolizing" ASC-nin xətti ilə son səkkiz ilde 274,45 milyon manat dəyərində kənd təsərrüfatı texnikası alınaraq ölkəmizə getirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2014-cü il iyun ayının 4-də "Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının kənd təsərrüfatı texnikası ilə təminatına əlavə dəstək haqqında" imzaladığı Sərəncam isə bu sahəyə göstərilən dövlət qayğısının dəha bir parlaq nümunəsidir. Həzirdə ölkə əhalisinin 47 faizi aqrar bölgələrde yaşayır. Onların kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmaları üçün dövlət tərəfindən dəstək göstərilir, aqroservislər yaradılır, kreditlər verilir.

Kənd təsərrüfatının inkişafına dövlət dəstəyi

İlham Əliyev: "Bu torpaqlardan səmərəli şəkildə istifadə olunmalıdır ki, ərzaq təhlükəsizliyi tam təmin edilsin və çox böyük ixrac potensialı da yaradılsın"

Eyni zamanda, Sahibkarlığı Kömək Milli Fondu xətti ilə vəsait ayrırlı. Təsadüfi deyil ki, Nazirlər Kabinetinin 2016-ci ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifelərə həsr olunmuş müşavirədə ölkə Prezidenti İlham Əliyev bu barədə demişdir: "Kənd təsərrüfatında çox böyük inkişaf gözlənilir. Birincisi, indi həm islahatlar aparılır, tədbirlər görülür, həm de çox ciddi elmi yanaşma var. Əminəm ki, biz yaxın zamanlarda daha böyük nəticələr görecəyik. Qeyd etdiyim kimi, bu il artıq 3,1 faiz artım var. Amma daha böyük artım gözlənilir. Əlbəttə ki, biz torpaqlardan daha səmərəli şəkildə istifadə etməliyik. Burada təkliflər səsləndi. Mən bu təklifləri, xüsusilə heyvandarlıqla bağlı olan təklifləri dəstəkləyirəm. İndi heyvandarlıq qapalı yerlərdə inkişaf edir. Ona görə, o qədər de böyük örüş torpaqlarına ehtiyac yoxdur. Bu torpaqlardan səmərəli şəkildə istifadə olunmalıdır ki, ərzaq təhlükəsizliyi tam təmin edilsin və çox böyük ixrac potensialı da yaradılsın".

Ölkə Prezidenti müşavirədə torpaqlardan səmərəli istifadə edilməsinə də toxunub: "Torpaqlardan səmərəli şəkildə istifadə əsas vəzifədir. Bəzi hallarda torpaqlar zəbt edilib. Minlərlə torpaq sahələri hasarlanıb. Orada heç bir fəaliyyət göstərilmir. Mən göstəriş vermişəm, arayış da hazırlayıb veriblər və orada dövlət məmurlarının adları da var. Zəbt edilmiş o torpaqların bir hissəsi onlara məxsusdur. Bu, yolverilməzdır. Torpaqlardan səmərəli şəkildə istifadə edilməlidir. Əger səmərəli şəkildə istifadə edilmirsə, həmin torpaqlar sahibkarlardan və yaxud da ki, digər şəxslərdən alınmalıdır və o insanlara verilməlidir ki, onlar əkib-becərsinlər. Ona görə Prezident Administrasiyasına göstəriş verildi ki, əkilməyen kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq olmamalıdır. Yerli icra orqanları da bu məsələ ilə məşğuldurlar. İmkani olan insanlar kənd təsərrüfatına investisiya qoysunlar ki, ölkəyə də xeyir olsun, özləri də xeyir götürsünlər".

Dövlət başçısı taxılçılıqla bağlı sahəyə də toxunaraq, bu məhsulun inkişafını daha da genişləndirməyə tapşırıb: "Qeyd etdiyim ki-

mi, biz hələ ki, özümüzü taxilla tam təmin edə bilmirik. Ancaq mən hesab edirəm ki, gələcəkdə biz məhsuldarlığın artırılması hesabına taxılçılığı inkişaf etdirməliyik. Biz iri fermer təsərrüfatlarının timsalında görürük ki, məhsuldarlığı iki dəfə artırmaq olar. Əgər Azərbaycanda taxılçılıqdə orta məhsuldarlıq hektardan 50 sentner olarsa, onda bizə yeni torpaq sahələri də lazımdır. Biz meliorativ tədbirləri digər məhsulların yetişdirilməsinə yönəldə bilərik və beləliklə, ixrac üçün yeni imkanlar yaranacaq".

Sirr deyil ki, son illərdə Azərbaycanda əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının daha da yaxşılaşdırılması və əhalinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsi məqsədilə mühüm tədbirlər həyata keçirilib, su anbarları, magistral kanallar və digər su təsərrüfatı obyektləri istifadəye verilib. Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan ayrılmış vəsait hesabına 2013-2016-ci illərdə ölkənin 40 şəhər və rayonu üzrə əhalisi 1,2 milyon nəfərə yaxın olan 524 yaşayış məntəqəsində əkin sahələrinin, əkin üçün istifadə olunan həyətyanı torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təmin olunması və əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsi üçün 657 subarəzian quyuşusu qazılıb, 150 subarəzian quyuşunda isə qazma işlərinə başlanılıb. Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə tədbirlərin davam etdirilməsinin vacibliyini və vətəndaşların müraciətlərini nəzərə alaraq, əhalisi 380 min nəfərə yaxın olan 37 şəhər və rayonun 134 yaşayış məntəqəsində əkin sahələrinin və əkin üçün istifadə olunan həyətyanı torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması, habelə əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsi üçün 150 subarəzian quyuşunun laiyələndirilməsi və qazılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2016-ci il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə 10 milyon manat ayırib.

Göründüyü kimi, Azərbaycanda aqrar

Rəsmi xronika

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi məqsədi ilə ümumxalq səsverməsi (referendum) keçirilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncamda qeyd olunur ki, "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktının layihəsi ümumxalq səsverməsinə (referendum) çıxarılsın və kütləvi informasiya vəsətərində dərc edilsin. Ümumxalq səsverməsi (referendum) 2016-ci il sentyabrın 26-na təyin edilir. Azərbaycan Mərkəzi Seçki Komissiyası ümumxalq səsverməsinin (referendum) bu Sərəncamda göstərilən tarixdə keçirilməsini təmin edəcək. Nazirlər Kabinetinə ümumxalq səsverməsinin (referendum) maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar zəruri tədbirləri həyata keçirmək tapşırılıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin "Araz" zavodunda baş vermiş partlayışla əlaqədar Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Bakı şəhəri Pirallahi rayonunun qəsəbə-daxili avtomobil yollarının yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

sektorun intensiv inkişafı üçün lazımi şərait qurmaqdadır. Bütün həyata keçirilən tədbirlər bir daha əminlik yaradır ki, Azərbaycan yaxın gələcəkdə özünü bütün əsas ərzaq məhsulları ilə təmin edəcək və qarşıya qoyulmuş məqsədlərə çatacaq.

RƏFIQƏ KAMALQIZI

Azərbaycan mediası cəmiyyətimizdə harmoniyanın güclənməsi üçün böyük töhfələr verir

Əli Həsənov: "Azərbaycan multikultural dəyərləri təşviq etməklə bütün dünyaya bir daha göstərir ki, dinindən və milli mənsubiyətdən asılı olmayaraq bütün insanlar bir ölkədə, eyni torpaqda firavan, dostluq və qardaşlıq mühitində yaşaya bilərlər"

Bu gün dünyada global iqtisadi və maliyyə böhranı ilə yanaşı, geosiyasi qarşidurmaların da baş verdiyi heç kəsa sərr deyildir. Dünya iqtisadiyyatının və maliyyə vəziyyətini nəzarətdə saxlamaq yolu ilə ayrı-ayrı ölkələri zəiflətmək, xalqları qarşı-qarşıya qoymaqla iğtişaşlar yaratmaq imperialist gücərin gündəlik siyaset predmetinə çevrilib. Məhz Qərb dünyasının geostrateji maraqlar üzündən qan çanağına döndərdiyi Yaxın Şərqi regionunda siyasi-ictimai və sosial-iqtisadi problemlər, miqrasiya böhranı baş qaldırıb. Doğrudur, Qərb dövlətləri maraqlarını reallaşdırıqları bir vaxtda hesablamadıqları bir vəziyyətlə qarşılaşıblar. Yəni ikinci Dünya müharibəsindən sonra ən böyük qəçqin axını Avropa dövlətlərini pis vəziyyətdə qoyub.

BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının açıqlamasına görə, 2015-ci ilde Aralıq dənizini 300 min nəfərə yaxın miqrant keçib, onlardan böyük əksəriyyəti Yunanistana və İtaliyaya daxil olub. İtaliya Daxili İşlər Nazirliyinin yayıldığı məlumat görə, 2015-ci ilde ölkəyə dəniz yolu ilə 100 minden çox miqrant daxil olub. 2015-ci il iyul ayının sonuna olan statistikasına görə isə il ərzində Avropaya qayıqla gələnlərin 62 faizi Suriya, Eritreya və Əfqanistandan olanlardır. Buraya Sudanın Darfur bölgəsindən, İraq, Somali və Nigeryanın münaqışlı zonalardan gələnləri də eləvə etdiyikdə, göstərici 70 faizi yüksəlir. Bununla yanaşı, 2011-ci il qədər Aralıq dənizini keçərkən qəzalar və digər səbəblərdən ölenlərin sayı il ərzində 500 nəfər ətrafında dəyişirdi, Yaxın Şərqdə çevriliş və müharibə dalğasının baş qaldırıldığı dövrdən etibarən bu göstərici 1500 nəfəri ötüb. 2014-cü ildə isə dənizdə ölenlərin sayı 3500 nəfəre çatıb.

Ümumiyyətlə, miqrantların bir qismi Yunanistan və İtaliyaya çatıldıqdan sonra Makedoniya, Serbiya, Macaristan kimi ölkələrin ərazisindən keçərkən Almaniya, Fransa, Skandinaviya ölkələri kimi daha inkişaf etmiş, yaxud miqrasiya siyaseti daha yumşaq olan ölkələrə üz tuturlar.

Göründüyü kimi, global siyasi və iqtisadi vəziyyətin mürəkkəbleşməsi müharibələrin, bunlardan irəli gələn böyük humanitar fəlakətlərin yaranmasına səbəb olub. Bu işdə isə, əlbəttə ki, transmilli media vəsítələri də xüsusi rol oynayırlar. Əsasən də, informasiya müharibəsi çərçivəsində psixoloji təsir mexanizmini işe salan transmilli media organları etnik-dini qarşidurmaların da güclənməsinə rəvac verirlər. Məhz Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun sözlerilə desək, bu gün global informasiya məkanına nəzarət meyilləri güclənir, müxtəlif xərici dairələr transmilli media resursları vəsítəsilə bütün dünyaya öz baxışlarını təlqin etməyə, insanları müəyyən maraqlar çərçivəsində istiqamətləndirməyə çalışırlar: "Ayrı-ayrı ölkələrdə sabitliyin pozulması, vətəndaş qarşidurmaları, sosial felaket və bu kimi digər mənfi hallar artıq günümüzün reallığına çevrilib. Global informasiya məkanına nəzarət meyilləri güclənir, müxtəlif xərici dairələr transmilli media resursları vəsítəsilə bütün dünyaya öz baxışlarını təlqin etməyə, insanları müəyyən maraqlar çərçivəsində istiqamətləndirməyə çalışırlar ki, müəyyən mənada, buna nail olurlar. Bu gün biz özlerini demokratiya nümunəsi kimi təqdim edən ölkələrdə ayrı-ayrı irqlərin, xalqların və dirlərin nümayəndələrinə qarşı dözmüşüzlüyün geniş vüsət allığını, multikultural dəyərlərdən, tolerantlıqdan geriye dönüşü müşahidə edirik. Transmilli media isə ayrı-ayrı dairələrin maraqlarına dəstək verir, müxtəlif ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə edir, hakimiyət çevrilişlərini, vətəndaş qarşidurmalarını stimullaşdırır".

Bütün deyilənlərin fonunda, xüsusilə qeyd etmek lazımdır ki, bu cür proseslərin Azərbaycanda baş verməməsi sevindiricidir. Bu işdə, əlbəttə ki, ilk növbədə Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi daxili və xərici siyasetin uğurlu nəticələrini vurğulamaq yerinə düşər. Eyni zamanda, dövlət organları ilə vətəndaş cəmiyyəti institutları, media qurumları arasında səmərəli münasibətlərin qurulması, dövlət-vətəndaş əlaqələrinin şəffaflığı ölkədə tolerant mühitin, siyasi harmoniyanın möhkəmlənməsinə səbəb olub. Bu prosesdə Azərbaycan mediasının rolunu da xüsusi qeyd etmək lazımdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov məsələ ilə bağlı qeyd edir ki, əsrlərlə toleransiyanın hökm sürdüyü Azərbaycan cəmiyyəti mənfi meyilləri inkar edir: "Bir çox ölkələrdən fərqli olaraq, Azərbaycan ayrı-ayrı xalqların, etnik qrupların, dirlərin dinc yanaşı yaşadığı məkandır. Azərbaycan multikultural dəyərləri təşviq etməklə bütün dünyaya bir daha göstərir ki, dinindən və milli mənsubiyətdən asılı olmayıraq, bütün insanlar bir ölkədə, eyni torpaqda firavan, dostluq və qardaşlıq mühitində yaşaya bilərlər".

"Ses" Analitik Qrupu

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasında Özəl Kredit Bürosunun yaradılması müzakirə edilib

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasında (MBNP) Azərbaycanın bank ictimaiyyəti ilə Özəl Kredit Bürosunun (ÖKB) yaradılması məsəlesi müzakirə olunub. MBNP-nin mətbuat xidmətindən AZORTAC-a bildirilər ki, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Direktorlar Şurasının sədri Rüfət Aslanlı Özəl Kredit Bürosunun yaradılması təşəbbüsünü desteklədiyi bildirib. O qeyd edib ki, Palata ÖKB-nin yaradılmasını maliyyə xidmətləri infrastrukturunun inkişafına destək kimi qiymətləndirir və gelecekdə banklarla yanaşı, bank olmayan kredit təşkilatları, kommunal ödəniş sistemleri, mobil operatorlar və iri pərakəndə şəbəkələrinin də bürönün üzvü olmalarını məqsədəyən hesab edir. Tədbirdə çıxış edən ÖKB-nin yaradılması üzrə icra Komitəsinə üzv kommersiya bankların nümayəndələri beynəlxalq təcrübə və bürönün təsis edilməsi istiqamətində görülmüş işlər barədə məlumat veriblər. Bildirilər ki, texniki tərəfdəş olaraq İsləndiyinin "Creditinfo" şirkəti seçilib. Texniki tərəfdəş gələcəkdə bürönün əsas səhmdarlarından biri olmaqla kredit hesabatlılığı prinsiplərinin öyrənilməsi və kredit bürosunun inkişafı strategiyasının hazırlanmasında yaxından iştirak edəcək.

Azərbaycan Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi məqsədilə referendum sentyabrın 26-da keçiriləcək

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi məqsədilə ümumxalq səsvermesi (referendum) keçirilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncamda "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktının layihəsi ümumxalq səsvermesinə (referenduma) çıxarılması və kütləvi informasiya vasitələrində dərc ediləsi qeyd olunub. Ümumxalq səsvermesi 2016-ci il sentyabrın 26-na təyin edilib. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına tapşırılıb ki, ümumxalq səsvermesinin bu Sərəncamda göstərilən tarixde keçirilməsini təmin etsin. Nazirlər Kabinetinə isə referendumun maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar zəruri tədbirləri həyata keçirmək tapşırılıb.

"Dəyişikliklər Azərbaycan xalqının rifah halını daha da yaxşılaşdıracaq"

"Prezident İlham Əliyevin Konstitusiyaya teklif etdiyi dəyişikliklər dövlətimizin daha da güclü olması, xalqımız üçün daha geniş imkanların yaradılması baxımından çox önemlidir". Bunu SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədr müavini, Yeni Azərbaycan Partiyasının Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdürü Sevinc Fətəliyeva deyib. O qeyd edib ki, dəyişikliklər Azərbaycan xalqının rifah halını daha da yaxşılaşdıracaq: "Konsititusiyaya təklif olunan dəyişikliklər vətəndaşların daha da təhlükəsiz yaşaması, dövlət və milli maraqlarımızın qorunması, gənclərimizə daha geniş imkanların yaradılması, insan hüquqlarının daha da təkmilləşdirilməsi və digər vacib sahələrin inkişafına şərait yaradacaq". Millət vəkili bildirib ki, konstitusiyaya dəyişikliklər edilməsi zamanın tələblərinə uyğunlaşmamış baxımından zəruri addımdır: "Azərbaycanda bütün sahələrdə sürətli inkişaf gedir. Inkişaf olduqca, zamanın tələbləri dəyişikdikcə ona uyğun olaraq konstitusiyada dəyişikliklər edilməsi vacibdir. Bu dəyişikliklər vətəndaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qorunması, dövlət strukturlarının təkmilləşdirilməsi, Silahlı Qüvvələrin gücləndirilməsi, xalqımızın həyat şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması və digər məsələlərin inkişafına xidmət edir". Deputat vurğulayıb ki, millət vəkili və prezidentliyə namizədlərin yaş həddinin dəyişdirilməsi müasir yanaşmanın və demokratik inkişafın göstəricisidir.

Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin "Araz" zavodunda baş vermiş partlayışla əlaqədar Dövlət Komissiyası yaradılıb

Iyulun 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin "Araz" zavodunda baş vermiş partlayışla əlaqədar Dövlət Komissiyasının yaradılmasına dair Sərəncam imzalayıb. AZORTAC xəbər verir ki, Sərəncama əsasən, baş vermiş hadisənin səbəblərini araşdırmaq və nəticələrini aradan qaldırmak məqsədilə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubovun sədrliyi ilə Dövlət Komissiyası yaradılıb. Dövlət Komissiyasının tərkibinə alındığı qurumların rəhbər işçiləri daxil ediliblər. Komissiyaya hadisənin baş verəsi səbəblərini və şəraitini araşdıraraq onun nəticələrinin aradan qaldırılması üçün təxirəsalınmaz tədbirlər müəyyənləşdirmək və həyata keçirmək tapşırılıb. Bundan başqa, hadisə nəticəsində xəsəret alanların müalicəsini və onlara digər zəruri yardım göstərilməsini təmin etmək və görülmüş işlər haqqında Azərbaycan Prezidentinə məlumat vermək barədə tapşırıq verilib.

Sərəncama əsasən, hadisə ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu Daxili İşlər və Fövqəladə Hallar nazirlikləri ilə birlikdə istintaq tədbirlərini həyata keçirəcəklər.

Müdafiə Nazirliyi: "Araz" zavodunda partlayış nəticəsində hərbi qulluqçular arasında xəsarət alanlar yoxdur

Iyulun 26-da Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin Şirvan şəhərindəki "Araz" zavodunda baş verən partlayış nəticəsində Müdafiə Nazirliyinin hərbi qulluqçuları arasında xəsarət alanlar yoxdur. Bu barədə AZORTAC-in sorğusuna cavab olaraq Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat veriblər.

27 iyul 2016-cı il

Mütəxəssislər dünyasının müxtəlif regionlarında mövcud olan geosiyasi riskləri tədqiq edir, onların olduqca aktual olduğunu daim vurğulayır, bu müstəvidə risklərlə təhlükə və təhdidlərin qarşılıqlı əlaqəsinə böyük diqqət yetirirlər. Nəzəri cəhətdən müəyyən edilib ki, təhlükələrin təhdidə çevrilməsi ilə geosiyasi risklərin meydana gəlməsi arasında six bağlılıq vardır. Bu çərçivədə Cənubi Qafqazda əsas təhlükə mənbəyinin nədən ibarət olduğu və onun geosiyası risk faktoruna necə təsir etdiyi nəzəri və təcrübi maraq doğurur. Araşdırılmalar göstərir ki, bu region üçün əsas təhlükə Ermənistandır. Konkret olaraq onun təcavüzkar siyasəti geosiyası təhdidlər yaradır və bölgədə risklər əmələ gətirir. Bu zaman region üçün paradoxal bir məqam özünü göstərir - Ermənistən milli dövlət ola-ola regionda milli dövlətçiliyə ciddi təhlükə və risk mənbəyi olaraq qalır. Bunun hansı mümkün nəticələri ola bilər?

Nəzəri baxış: risk faktorunun müxtəlif aspektləri

Bütün hallarda cəmiyyət, dövlət, regionlar və bəşəriyyət üçün təhlükə başqa faktorlarla yanaşı, subyektlərin məqsəd və planları ilə də əlaqəlidir. Həmin bağlılıqda təhlükə və təhdidlərə bərabər, müasir geosiyası proseslər üçün olduqca xarakterik olan "risk" anlayışının nəzərə alınmasına ehtiyac açıq hiss edilir. Bu terminin, ümumiyyətlə, mənşəyi qeyri-müəyyəndir. XX əsrin böyük sosioloqlarından Niklas Luman, göründür, bu sebəbdən yazır ki, "elmi iddiaların cavab verə biləcək risk anlayışı yoxdur" (bax: Luman N. Ponetiye riska / "Thesis", 1994, № 5, s. 135-160). Onu deyək ki, riski elmi cəhətdən araşdırın müelliflərin əksəriyyəti N.Lumanla razılıqları (bax: məs., Risk, neopredelenost, sluçaynost / "Thesis", 1994, № 5, 288 s.).

Buna baxmayaraq, tədqiqatçılar bu anlayışın təhlükə və təhdidlərə qarşılıqlı əlaqədə öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirirlər. O cümlədən geosiyası proseslərin xarakteristikasında son dövrlərdə risk faktoru önemli yer tutur. Robert Kates və Jan Kasperson riski "gözlənilməz təhlükə" anlayışı ilə bağlayırlar. Onlar yazırlar: "Belə deyək ki, təhlükə insanlar üçün təhdiddir... risk isə təhlükənin ölçüsüdür" (bax: Kasperson J.X., Kates R.W. Comparative Risk Analysis of Technological Hazards (A Review), Proceedings of the National Academy of Sciences, U.S.A. 1983. 80, pp. 7027-7038).

Bunun risk haqqında birtərəfli təsəvvür olduğunu deyen alımlar vardır. Lakin burada əsas olanı tərifin dolğunluğu deyil, risklə təhlükə arasındakı əlaqənin elmi təqdimatıdır. Bu baxımdan risk təhlükənin ölçüsündürse, onda təhdid bu

Cənubi Qafqazda geosiyası risklər: mənbəyi və aradan qaldırılması problemi

Geosiyasi reallıqlar və Azərbaycanda referendum

Yaxud Azərbaycanın inkişafının növbəti mərhələsinə keçidi üçün “yeni nəfəs”

Müasir dünyada demokratik ölkələr qanunun alılıyini əsas prinsip kimi götürmək-lə, cəmiyyətdə baş verən siyasi-ictimai və sosial-iqtisadi prosesləri qanunvericilik çərçivəsində tənzimləyirlər. Dövlət bütün cəmiyyət üzvlərinin davranışlarını və hərəkətlərini Ali Qanundan (Konstitusiyadan) qidalanaraq, eyni zamanda, beynəlxalq qanunvericiliyi özündə əks etdirən konvensiyalara əsaslanaraq məcburi davranış normalarını formalasdırır. Bununla da hüquqi dövlət bütün cəmiyyət və proseslər üzərində hakim olur, insanların davranışları qanunla nizamlanır.

Lakin dünyada inkişaf və ləngimə prosesləri o qədər sürətli cərəyan edir ki, nəinki qanunverilidə, hətta konstitusiyada belə dəyişikliklərin edilməsi zərurət halını almış olur. Mesələn, ABŞ-in ilk Konstitusiyası qəbul edildikdə, preambuladan və 7 maddədən ibaret olub. ABŞ-in Konstitusiyası 1878-ci ildə qəbul olunsa da, cəmi 4 ildən sonra ona 10 maddə əlavə olunub. Amma bu günədək ABŞ-in Konstitusiyasına 27 əlavə və düzəliş edilib, yeni 7 maddəyə 27 düzəliş edilib. Bu, o deməkdir ki, konstitusiyaya qüvvədə olduğu dövrde 3 dəfədən artıq əlavələr olunub. Beləliklə, zaman dəyişikcə ortaya yeni reallıqlar çıxır və bu yeni reallıqlar da konstitusiyada öz əksini tapmalıdır. Yeni Azərbaycan Partiyası icra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai Birliklər və Dini Qurumlar Komitəsinin sədri Siyavuş Novruzovun sözlərile desək, Konstitusiyada zaman-zaman dəyişikliklər edilməzse, inkişaf da zəifləyər.

Azərbaycan da müstəqilliyini cəmi 25 ildir ki, elan edib. Müstəqil ölkəmizin ilk konstitusiyası isə 1995-ci il noyabr ayının 12-də ümumxalq səsverməsilə qəbul edilib. 5 bölmə, 12 fəsil və 158 maddədən ibaret

Qurban bayramında 4 gün iş olmayacaq

Bu il Azərbaycanda Qurban bayramı ilə əlaqədar 4 gün qeyri-iş günü olacaq. Bu barədə Nazirlər Kabinetindən (NK) məlumat verilib. Belə ki, NK-nin “2016-ci ildə Novruz, Ramazan, Qurban bayramları haqqında” qərarına əsasən, iki gün - sentyabrın 12-si və 13-ü Qurban bayramı ilə əlaqədar 4 gün qeyri-iş günü olacaq.

olan Konstitusiyamıza iki dəfə referendum yolu ilə dəyişikliklər edilib. Birinci dəfə 24 avqust 2002-ci ildə 22 maddəsine 31, ikinci dəfə isə 18 mart 2009-cu ildə 9 maddəsine 41 əlavə və dəyişikliklər edilib. Məhz edilən əlavə və dəyişikliklər hər dəfə ölkənin siyasi sisteminin möhkəmlənməsinə, iqtisadiyyatının güclənməsinə, sosial münasibətlərin güclənməsinə, insanların hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı şəkildə qorunmasına şərait yaradıb.

Bu gün isə həm dövlətimizin siyasi-hüquqi və sosial-iqtisadi baxımdan inkişafının sürətli getmesi, həm regionun lider ölkəsi kimi transmilli layihələrin təşəbbüskarı və reallaşdırıcı kimi qlobal əhəmiyyətli dövlətə çevrilmesi, həm də ölkəmizin böyük dövlətlərin diqqət mərkəzine gələrək, müsbət və mənfi tendensiyaların əsas hədəfinə çevrilmesi Azərbaycanın inkişafının keyfiyyətcə yeni mərhələyə daşıyacaq və təhlükəsizliyini temin edəcək hüquqi dəyişikliklərin həyata keçirilməsini günün tələbinə çevirir. Dünyada cərəyan edən proseslər, xüsusilə də, qlobal transformasiya milli dövlətlərin siyasi-iqtisadi sərhədlərini dağıtmak niyyətini ortaya qoymuşdan, Azərbaycan kimi müstəqil dövlətlər sosial və siyasi sisteminin möhkəmləndirilməsini, yeni təhdidlərdən müdafiə etməsini, cəmiyyəti xaosa sürükleyə biləcək mənfi tendensiyalardan sığortalaması kimi yeni vəzifələri qarşıya çıxarmış olur. Uzun on illiklər tarixi olan Liviyyada, Tunisdə, Misirdə, Yeməndə, Suriyada, İraqda, Ukraynada və başqa dövlətlərdə baş verən hadisələr də milli dövlət kimi Azərbaycanın inkişafını ləngide biləcək tendensiyalardan sığortalanması mühüm prioritet kimi qəbul edilir.

Bir sözə, sosial-iqtisadi inkişaf etdirilməsi, siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi, ölkənin təhlükəsizliyinin, milli maraqların və insanların hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı şəkildə qorunması, xarici təhdidlərin qarşısının alınması, etnik-dini harmoniyaının daha da möhkəmləndiriləsi və s. amillərdən irəli gələrək Azərbaycan daha bir referendumda gedir. Bu baxımdan da, konstitusiyaya təklif edilən əlavə və dəyişikliklər günün reallığı, ölkənin inkişafına, respublikanın gücünün, qüdrətinin artmasına, onun təhlükəsizlik sisteminin möhkəmlənməsinə xidmət göstərən amillərdən biridir. Təklif olunan layihədə isə konstitusiyanın 29 maddəsinə 39 düzəliş və əlavə təklif olunur.

Bütün deyilənlərin fonunda bir daha diq-qətə çatdırmaq olar ki, konstitusiyaya təklif edilən əlavə və dəyişikliklərlə insanların şəraf və ləyqətinin qorunması, onların hüquqlarının müdafiə olunması, ayrı-ayrı orqanlarda vətəndaşların müraciətlərinə baxılması, onların təhlükəsizliyinin temin olunması, o cümlədən müasir dövrə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etməkə fərdin hüquqlarının pozulmasının qarşısının alınması, eyni zamanda, təhlükəsizlik sisteminin möhkəmlənməsinə, ordु quruculuğunda, silahlı qüvvələrin möhkəmlənməsində, işğal olunmuş ərazilərin azad olunmasında xüsusi rol və əhəmiyyət kəsb edəcək. Bununla bərabər əlavə və dəyişikliklər seçkilərde yaş həddi ilə bağlı qadağaları aradan qaldıracaq, yeni, daha səmərəli və əcəvik idarəciliş sisteminin formalaşmasına yol açacaq. Məhz, nəzərdə tutulan əlavə dəyişikliklər xalq tərəfindən dəstekləndikdən sonra Azərbaycan inkişafının növbəti mərhələsinə keçid üçün “yeni nəfəs” qazanacaq.

Zakir Həsənov düşmən mövqelərini izlədi

Müdafə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti cəbhə bölgəsində yerləşən hərbi hissələrdə olub. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumat görə, ön xətdə, düşmənə üz-üzə səngərlərda döyüş növbəsi çəken şəxsi heyətə görüşən müdafiə naziri müdafiənin dayanıqlığı, hərbi qulluqçuların döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığı ilə tanış olub, komanda müşahidə məntəqəsindən düşmənin mövqelərini izləyib.

Əsgərlərle nahar edən müdafiə naziri ön xətdə şəxsi heyətin sosial-məsişet şəraitinin daima yaxşılaşdırılması ilə bağlı görülən işlərlə də maraqlanıb və müvafiq tapşırıqlar verib. Aprel döyüşlərinin iştirakçıları, hazırda həqiqi hərbi xidmətə olan hərbi qulluqçular müdafiə nazirinə müraciət edərək xidməti başa vurduqdan sonra da torpaqlarımız işğaldan tam azad olunanadək hərbi xidmət etmək arzusunda olduğunu bildiriblər. Şəxsi heyət Vətənə, xalqa, dövlətə sədaqətlə xidmət etdiyini və Ali Baş Komandanın əmri ilə respublikamızın ərazi bütövlüyünün təmin olunması, işğal edilmiş torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda döyüşə hər an hazır olduğunu bildirib.

Dünya mətbuatı Azərbaycanda keçiriləcək referendumdan yazır

Azərbaycanda keçiriləcək referendumla bağlı dünya mətbuatı da öz səhifələrin-də geniş yer ayırmadadır. Bir sıra döv-lətlərdə fəaliyyət göstərən nüfuzlu qəzet və aparıcı informasiya saytları verilən qərarla bağlı məlumatlar və analitik yazılar dərc edirlər. Xüsusilə Türkiye və Rusiya mətbuatı bu barədə geniş xəbərlər verməkdədirler.

SİA-nın məlumatına görə, Türkiyənin TRT xəbər media qurumunun informasiya bölümündə referendumla bağlı qeyd olunur ki, Prezident İlham Əliyevin iyulun 18-də imzaladığı sərəncamına əsasən, Konstitusiyanın 29 maddəsində dəyişikliklər olacaq və artıq bununla bağlı çalışmalara başlanılıb. Bildirilir ki, Konstitusiya dəyişikliyi ilə prezidentlik müddətinin 5 ildən 7 ilə artırılması, prezident seçilmə yaşının “ən azı 35 yaş” məhdudiyyətinin aradan qaldırılması, prezidente növbədənən prezident seçkiləri seçimi elan etmək hüququnun verilməsi nəzərdə tutulub.

Eyni zamanda, vitse-prezidentlik postlarının yaradılması barədə də geniş məlumat verilən informasiyada bildirilir ki, həmin postlara təyinətə və azadetmə hüququ da ölkə rəhbərinə veriləcək. O cümlədən, prezidentin birinci köməkçisi toxunulmazlıq haqqına sahib olacaq. Prezidentin olmadığı təqdirdə onun vəzifələrini vitse-prezident həyata keçirəcək.

Məlumatda digər müddələr barədə də etraflı məlumatlar verilib. Qeyd olunub ki, Artıq bununla bağlı Konstitusiya Məhkəməsi müsbət qərar qəbul edərək, referendum layihəsinə Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərib. Artıq seçim xalqındır və referendumun dəqiq tariхini Prezident İlham Əliyev təyin edəcək. Link:<http://www.trthaber.com/haber/dunya/azerbaycan-referandumu-gidiyor-262811.html>

Qardaş ölkənin daha bir nüfuzlu media qurumu - “Sabah” qəzeti də sözgedən mövzu ilə bağlı analitik yazı hazırlayıb. Yazıda yuxarıda qeyd edilən amillərlə yanaşı bildirilir ki, əsas seçim xalqındır. Link: <http://www.sabah.com.tr/dunya/2016/07/25/azerbaycan-referandumu-hazirlanıyor>

Rusiya mətbuatı da mövzu ilə bağlı məlumatlar və analitik yazılar hazırlayıb. Belə ki, “Kremlyovskaya pressa”nın yazdıığına görə, referendumun keçirilməsi ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsi müsbət qərar verib. “Məhkəmə yekun qərar verib. Qərara görə, təklif olunan əlavə və dəyişikliklər Azərbaycan Konstitusiyasının qanunlarına tam olaraq cavab verir”-dəyə nəşr yazarı.

“Kremlyovskaya pressa” dən sonra qeyd edir: “...Plenumda prezident Administrasiyanın rəsmisi Şahin Əliyev çıxış edərək elan edib ki, 7 il öncəki referendumdan sonrakı 7 illik müddədə sürətli inkişaf və terəqqi yenidən və daha təkmilləşdirilmiş ölkə qanununun yaranması zərurətini meydana çıxarıb.”

Linki: <http://krpress.ru/2016/07/25/v-azerbaydzhan-sostoitsya-konstitucionniy-referendum.html>

Rusyanın digər nüfuzlu mətbuat orqanı olan “Komsomolskaya Pravda” və s. media qurumları da mövcud məsələ ilə bağlı geniş informasiyalara yer ayıırlar. Link:<http://www.kp.ru/online/news/2460845/>

Qeyd edək ki, digər MDB ölkələrində, Avropanın və ABŞ-in bir çox nüfuzlu informasiya şəbəkələrində də Azərbaycanda keçiriləcək referendumla bağlı məlumatlar kütləvi ictimai rəyin diqqətinə çatdırılıb. Xüsusilə bildirilir ki, xalq referendumun keçirilməsi layihəsinə birmənalı olaraq dəstəkləyir.

Rövşən Nurəddinoğlu

(Layihə)

1. 9-cu maddənin I hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"İ. Azərbaycan Respublikası öz təhlükəsizliyini və müdafiəsini təmin etmək məqsədi ilə Silahlı Qüvvələr yaradır. Silahlı Qüvvələr Azərbaycan Ordusundan və başqa silahlı birləşmələrdən ibarətdir."

2. 24-cü maddədə:

2.1. I və II hissələr, müvafiq olaraq, II və III hissələr hesab edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmunda I hissə əlavə edilsin:

"İ. İnsan ləyaqəti qorunur və ona hörmət edilir.";

2.2. III hissəyə aşağıdakı məzmunda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Hüquqlardan sui-istifadəyə yol verilmir.";

3. 25-ci maddədə:

3.1. III hissənin birinci cümləsində "milliyətindən" sözü "etnik mənsubiyətindən" sözləri ilə, ikinci cümləsində "milli" sözü "etnik" sözü ilə əvəz edilsin;

3.2. aşağıdakı məzmunda VI hissə əlavə edilsin:

"VI. Sağlamlıq imkanları məhdud olanlar, onların məhdud imkanlarına görə heyata keçirilməsi çətinləşən hüquq və vəzifələrdən başqa, bu Konstitusiyada təsbit olunmuş bütün hüquqlardan istifadə edir və vəzifələri daşıyırlar."

4. 29-cu maddədə:

4.1. V hissə VII hissə hesab edilsin;

4.2. aşağıdakı məzmunda V və VI hissələr əlavə edilsin:

"V. Xüsusi mülkiyyət sosial öhdəliklərə səbəb olur.

VI. Sosial ədalət və torpaqlardan səmərəli istifadə məqsədi ilə torpaq üzərində mülkiyyət hüququ qanunla məhdudlaşdırıla bilər."

5. 32-ci maddəyə aşağıdakı məzmunda VI, VII və VIII hissələr əlavə edilsin:

"VI. Qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, üçüncü şəxslər haqqında məlumat almaq məqsədi ilə elektron formada və ya kağız üzərində aparılan informasiya ehtiyatlarına daxil olmaq qadağandır.

VII. Məlumatın aid olduğu şəxsin buna razılığını aşkar ifadə etdiyi hallar, ayrı-seçkilərə yol verməmək şərtiə anonim xarakterli statistik məlumatların emalı və qanunun yol verdiyi digər hallar istisna olmaqla, informasiya texnologiyalarından şəxsi həyata, o cümlədən əqidəye, dini və etnik mənsubiyətə dair məlumatların açıqlanması üçün istifadə edilə bilməz.

VIII. Fərdi məlumatların dairəsi, habelə onların emali, toplanması, ötürülməsi, istifadəsi və mühafizəsi şərtləri qanunla müəyyən edilir."

6. 36-ci maddədə:

6.1. II hissədən "və digər silahlı birləşmələrdə" sözləri çıxarılsın;

6.2. aşağıdakı məzmunda IV hissə əlavə edilsin:

"IV. Qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, lokaut qadağandır."

7. 47-ci maddənin III hissəsində "sosial" sözündən sonra "və hər hansı digər meyara əsaslanan" sözləri əlavə edilsin.

8. 49-cu maddənin II hissəsində "etmək-lə" sözündən sonra "ictimai qaydanı və ya ictimai exləqi pozmamaq şərtile," sözləri əlavə edilsin.

9. 53-cü maddənin I hissəsində "heç bir halda" sözləri çıxarılsın və "vətəndaşlığından" sözündən sonra "(onun qanunla müəyyən edilmiş itirilme halları istisna olmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

10. 56-ci maddənin III hissəsində "seçkilərdə iştirak etmek" sözləri "seçilmək" sözü ilə əvəz edilsin.

11. 57-ci maddənin I hissəsinə aşağıdakı məzmunda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Hərbi qulluqçular bu hüquqdan yalnız fərdi qaydada istifadə edə bilərlər."

12. 58-ci maddənin IV hissəsinin birinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Azərbaycan Respublikasının bütün əra-

"Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında"

Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktı

zisində və ya hər hansı hissəsində qanuni dövlət hakimiyyətini zorla devirmək məqsədi, cinayət hesab edilən digər məqsədlər güdən və ya cinayətkar üsullardan istifadə edən birləşmələr qadağandır.".

13. 59-cu maddədə:

13.1. maddənin mətni I hissə hesab edilsin və həmin hissədən "qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada" sözləri çıxarılsın;

13.2. aşağıdakı məzmunda II hissə əlavə edilsin:

"II. Dövlət sahibkarlıq sahəsində yalnız dövlət maraqlarının, insan həyatının və sağlamlığının müdafiəsi ilə bağlı tənzimləməni həyata keçirir."

14. 60-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 60. Hüquq və azadlıqların inzibati və məhkəmə təminatı

I. Hər kəsin hüquq və azadlıqlarının inzibati qaydada və məhkəmədə müdafiəsine təminat verilir.

II. Hər kəsin hüququ var ki, onun işinə qərəzsiz yanaşılışın və həmin işe inzibati icraat və məhkəmə prosesində ağlabatan müddətdə baxılsın.

III. Hər kəsin inzibati icraat və məhkəmə prosesində dinlənilmək hüququ vardır.

IV. Hər kəsin dövlət orqanlarının, siyasi partiyaların, hüquqi şəxslərin, bələdiyyələrin və vəzifəli şəxslərin hərəkətlərindən və hərəkətsizliyindən inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət edə bilər."

15. 68-ci maddədə:

15.1. maddənin adı aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Özbaşınaqlıdan müdafiə və vicdanlı davranış hüququ";

15.2. I və II hissələr, müvafiq olaraq, II və III hissələr hesab edilsin;

15.3. aşağıdakı məzmunda I və IV hissələr əlavə edilsin:

"I. Hər kəsin dövlət orqanlarının ona münasibədə özbaşınaqlığı istisna eden vicdanlı davranışına hüququ vardır."

"IV. Dövlət, dövlət qulluqçuları ilə birlikdə, dövlət qulluqçularının qanuna zidd hərəkətləri və hərəkətsizliyi nəticəsində insan hüquq və azadlıqlarına dəymmiş ziyanə görə və onların təminatının pozulmasına görə məluki məsuliyyət daşıyır."

16. 71-ci maddənin II hissəsinə aşağıdakı məzmunda üçüncü cümlə əlavə edilsin:

"Hüquq və azadlıqların məhdudlaşdırılması dövlət tərəfindən gözlənilən nəticəyə mütənəsib olmalıdır."

17. 85-ci maddənin I hissəsində "yaşı 25-dən aşağı olmayan" sözləri "seçkilərdə iştirak etmek hüququna malik olan" sözləri ilə əvəz edilsin.

18. 89-cu maddənin I hissəsinin birinci bəndinin 5-ci yarımbəndinin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və həmin bəndə aşağıdakı məzmunda 6-ci

və 7-ci yarımbəndər əlavə edilsin:

6) bu Konstitusiyanın 93-cü maddəsinin III hissəsinin təlibini pozduqda;

7) deputat üçün qanunla müəyyən edilmiş etik davranış qaydalarını kobud suretdə pozduqda."

19. Aşağıdakı məzmunda 981-ci maddə əlavə edilsin:

"Madde 981. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin buraxılması

I. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin eyni çağırışlı bir il ərzində iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə etimadsızlıq göstərdikdə və ya Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı idarə Heyətinin kollegial fealiyyəti üçün zəruri olan sayda üzvlüyə namizədləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən iki dəfə teqdim edildikdən sonra, qanunla müəyyən edilmiş müddətdə təyin etmədikdə, habelə bu Konstitusiyanın 94-cü və 95-ci maddələrində, 96-ci maddəsinin II, III, IV və V hissələrində, 97-ci maddəsində göstərilən vəzifələrini aradan qaldırıla bilməyən səbəblər üzündə icra etmədikdə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisini buraxır.

II. Növbədənəkar seçkilərdə seçilən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin çağırışının səlahiyyət müddəti beş ildən az ola bilər. Bu halda Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbəti seçkilər növbədənəkar seçkilərdə seçilən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin çağırışının səlahiyyət müddətinin beşinci ilinin noyabr ayının birinci bazar günü keçirilir."

20. 100-cü maddədən "Yaşı otuz beşdən aşağı olmayan," sözləri çıxarılsın.

21. 101-ci maddənin I hissəsində "5" rəqəmi "7" rəqəmi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmunda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərini elan edə bilər."

22. Aşağıdakı məzmunda 1031-ci maddə əlavə edilsin:

"Madde 1031. Azərbaycan Respublikası vitse-prezidentləri

I. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti və vitse-prezidentləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilərlər.

II. Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidenti vəzifəsinə seçkilərdə iştirak etmək hüququna malik olan, ali təhsilli, başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyi olmayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşı təyin edilir."

23. 105-ci maddədə:

23.1. I hissənin birinci cümləsində "üç ay ərzində" sözləri "60 gün müddətində" sözləri ilə, ikinci cümləsində "Baş naziri" sözləri "Birinci vitse-prezidenti" sözləri ilə əvəz edilsin;

23.2. II hissədə "Baş naziri" sözləri "Birinci vitse-prezidenti" sözləri ilə, "səlahiyyətlərinin" Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sedri" sözləri "müəyyən etdiyi ardıcılıqla" Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidenti Birinci vitse-prezident statusu almış olur və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini" sözləri ilə əvəz edilsin;

23.3. III hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"III. Bu maddənin II hissəsində göstərilən səbəblər görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin icra etməsi mümkün olmadıqda, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini" sözləri ilə əvəz edilsin;

24. Aşağıdakı məzmunda 1061-ci maddə əlavə edilsin:

"Madde 1061. Azərbaycan Respublikası vitse-prezidentlerinin toxunulmazlığı

I. Səlahiyyət müddəti ərzində Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidentinin şəxsiyyəti toxunulmazdır.

II. Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidenti cinayət başında yaxalanma hallarından başqa tutula bilməz, cinayət məsuliyətinə cəlb edile bilməz, onun barəində məhkəmə qaydasında inzibati tənbəh təbərələri tətbiq edile bilməz, axtarışa məruz qala bilməz, şəxsi müayinə edile bilməz.

III. Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidenti cinayət başında yaxalanarsa, tutula bilər. Belə olduqda onu tutan orqan bu barədə dərhal Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroruna xəbər vermelidir.

IV. Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidentinin toxunulmazlığına yalnız Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən xitam verile bilər."

25. Aşağıdakı məzmunda 1081-ci maddə əlavə edilsin:

"Madde 1081. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin təminatı

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti və onun ailəsi dövlət hesabına təmin edilir. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin və onun ailəsinin təhlükəsizliyini xüsusi mühafizə xidmətləri təmin edir."

Qobustanda "Multikultural və tolerant dəyərlərimiz: tarixilik, varislik, müasirlik" mövzusunda konfrans keçirilib

Dünən Qobustanda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Qobustan rayon icra hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə "Multikultural və tolerant dəyərlərimiz: tarixilik, varislik, müasirlik" mövzusunda konfrans keçirilib. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin "SƏS" qəzetinə verilən məlumatə görə, konfransda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Qobustan rayon icra hakimiyyətinin rəhbərliyi, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin səlahiyyətli nümayəndəsi, dini icma sədrleri, ilahiyatçılar, həmçinin ictimaiyyət fəalları iştirak ediblər.

Əvvəlcə Heydər Əliyev adına Parkda Ümummilli Liderin abidəsi ziyaret olunub.

Gənclər Mərkəzində keçirilən konfransda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sıfırı ilə çə-

kilən, dini ekstremizm və radikalizmin fəsadlarından bəhs edən "Fitne" sənədli filminin nümayışı ilə başlayıb.

Tədbiri giriş sözü ilə açan rayon icra hakimiyyətinin başçısı Adil Məmmədov respublikamızda tarixən müxtəlif millətlərin nümayəndəlerinin birgə yaşayıb, bir-birinin dilinə, dini, adət-ənənələrinə hörmətə yanaşıqlarını vurğulayıb.

Konfransda çıxış edən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı diqqəti "Fitne" sənədli filmində nümayiş etdirilən faciəli səhnələrə cəlb edərək bildirib ki, aldadılaraq Suriyaya aparılan ve orada helak olan gəncin atasının keçirdiyi hissələr, terrorçuların təsiri altına düşən və həbsxanada yatan gənclərimizin peşmanlılığı bu gün dini radikalizmin, islam dinindən öz siyasi məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələrin törədikləri fitne-fəsadlara qarşı hamiliqliq mübarizənin zərurılığını ortaya qoyur.

M.Qurbanlı onu da bildirib ki, Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin əsası Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Bu gün isə həmin münasibətlər, bütün hüquqi dövlətlərdə olduğu kimi, Azərbaycanda da qanunlarla tənzimlənir. Ölkədə ali hüquqi qüvvəyə malik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası fəaliyyət göstərir. Konstitusiyada beynəlxalq hüququn hamiliqliq tanındığı norma və prinsiplər əksini tapmaqla yanaşı, bütün növ fundamental insan, vətəndaş hüquq və azadlıqları təsbit edilib. Bu gün Azərbaycanda bütün dinlərin qanunvericiliyə uyğun azad və sərbəst fəaliyyətinə icazə verilir.

Konfransda mövcud təhlükələrin ölkəyə yol tapmaması üçün valideynlərin ailədə, ziyanlıların cəmiyyətdə təbliğat aparmalarının zəruriliyi vurğulanıb. Bu barədə çıxış edən Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin nümayəndəsi Mərəhməd Mustafayev gənc nəslin dini baxımdan daha da biliqli olması üçün məktəblərdə, müxtəlif təhsil müəssisələrində seminarların, təlimlərin təşkil olunmasının əhəmiyyətini qeyd edib.

R.RƏSULOV

Mətbuat Şurası Vergilər Nazirliyi ilə birlikdə keçirdiyi müsabiqəyə yekun vurub

Azərbaycan Mətbuat Şurasının Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinin "Azərbaycanın vergi sistemi yeni iqtisadi inkişaf mərhələsində" mövzusunda fərdi yazı müsabiqəsinin qaliblərinin adları açıqlanıb. Bu məqsədə Vergilər Nazirliyində keçirilmiş mərasimdə MŞ sədri Əflatun Amaşov, Vergilər Nazirinin müavini Sahib Ələkbərov, bu dövlət qurumunun mesul əməkdaşları, Şuranın idarə Heyətinin üzvləri və kütülevi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri iştirak ediblər. Tədbirdə vergi orqanları ilə medianın birgə əməkdaşlığının hüquqi dövlət quruculuğu baxımdan önəmi vurğulanıb. Mövcud xüsusda qarşıya çıxan problemlərə nəzər salınıb. Jurnalistləri düşündürən məsələlərə aydınlıq gətirilib. Bildirilib ki, istər vergi orqanlarının fəaliyyətində şəffaflığın daha da artırılmasına dəstək, isterse də medianın vergi məsələlərini işıqlandırmaq təcrübəsinin artırılması nöqtəyi-nəzərdən jurnalistlər arasında yaradıcılıq müsabiqələrinin təşkili mühüm önəm daşımaqdadır.

Toplantıda "Azərbaycanın vergi sistemi yeni iqtisadi inkişaf mərhələsində" müsabiqəsinə marağın yüksək olduğu, yazılıların ümumən peşəkarlıqla qələmə alındığı vurğulanıb.

Qeyd edək ki, müsabiqəyə qəzet, informasiya agentliyi, internet media resursu daxil olmaqla 40 KİV-dən ümumilikdə 62 yazı təqdim edilib. Yazı qəbulu 2016-ci ilin may ayının 25-dən iyul ayının 15-dək aparılıb.

Öncədən müəyyənənəşdirildiyi kimi, müsabiqədə bir 1-ci (1000 manat), iki 2-ci (hər biri 800 manat), və eyni sayıda 3-cü yer (hər biri 500 manat) olub. Bundan başqa 5 həvəs-ləndirici mükafat (hər biri 200 manat) nəzərdə tutulub.

Tədbirin sonunda qaliblər mükafatlandırılırlıb.

RƏFIQƏ

Paytaxt sakinləri Konstitusiyaya dəyişiklikləri necə qarşılıyor?

Iyulun 18-də Prezident İlham Əliyev Konstitusiyaya dəyişikliklər haqqında "Konstitusiya Akti" layihəsinə Konstitusiya Məhkəməsinə göndərib. Həmin layihəyə əsasən, prezident seçkilərinin müddəti 5 iləndə 7 ilə uzadılır, vitse-prezident postları yaradılır, prezidentə Milli Məclisi istədiyi vaxt buraxma səlahiyyəti verilir. Layihədə həmçinin mülkiyyət hüququ ilə bağlı maddəyə də dəyişikliklər nəzərdə tutulub. Bəs paytaxt sakinlərinin bu layihəyə münasibəti necədir? SƏS TV bunu öyrənmək üçün Bakıda sorğu keçirib.

Səhər sakini Sənan Nəmətov: "Ümumiyyətlə, Konstitusiyaya dəyişikliklər haqqında "Konstitusiya Akti" layihəsinə çox müsbət qiymətləndirirəm. Şəxsi fikrim odur ki, yaxın şərqi dedikləri demokratiya əsində xalqları məhv etməkdir. Son dövrlər Suriyada, Misirdə, İraqda, Liviyyada baş vermiş hadisələr heç bir səmərə vermədi əksine orada olan xalqlar bərabər güne düşdülərlər. Hətta Türkiye kimi qardaş dövlətimizdə baş verən proseslər de onu göstərdi ki, Türkiye xalqı öz prezidentinin yanındadır. Təbii ki, biz də buna görə qabaqcadan öz önləmərimizi almalıdır. Azərbaycan dövləti üçün ancaq sabitlik lazımdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də bu sabitliyi qorumaqdan ötrü bu kimi addımları atır. Mən Konstitusiyaya dəyişiklikləri sabitliyin qarantı kimi qiymətləndirirəm".

Səhər sakini Rəna Məmmədova: "Düşünürəm ki, Konstitusiyaya dəyişikliklərə bağlı keçirilecek referendum ölkəmiz üçün əhəmiyyətli olacaq. Əsas odur ki, atılan her bir addım Azərbaycan dövləti üçün yaxşı olsun. Mən ətrafımı nəzər salarkən ölkəmizin necə stabil şəraitdə yaşadığını görürəm. Şükür edirəm ki, mən Azərbaycan kimi bir dövlətin vətəndaşıyam".

Səhər sakini Aydin Quliyev: "Həsab edirəm ki, əger qarşıya qoyulan məqsəd minimum həyata keçirilirsə, gələcək dövrlərdə xalqın etimadı doğrulursa xalq yenidən həmin şəxsə səs verə bilər. Ən başlıcası odur ki, qarşıya qoyulan problem heç olmasa minimum həyata keçirilsin. Əger Konstitusiyada yeniliyə uyğun hər hansı bir dəyişiklik lazımdırsa mən ona çox müsbət baxıram. Ümumiyyətlə, hakimiyyətin məbəyi xalq olduğunu görə xalqın rıfah halının yüksəldilməsinə xidmət edəcək hər bir addımı dəstəkləyirəm".

Səhər sakini Anar Hüseynov: "Konstitusiyaya dəyişikliklər haqqında "Konstitusiya Akti" layihəsinə münasibətim çox gözəldir. Düşünürəm ki, bu kimi dəyişikliklər ölkəmizin yaxşılığınına doğru hesablanıb. Bu gün dünyada baş verən prosesləri hər birimiz görürük və şahidi oluruz. Türkiye xalqının öz prezidentlərə dəstək olmasına görünce bizlər də qurur hissi yaşadıq. Ümumiyyətlə, burada əsas prezidentdir. Prezidentin siyaseti həmişə güclü və irəlidle olub. Təbii ki, əhəali də hökumətə qarşı möhkəm durmalıdır. Azərbaycanın atlığı hər bir addım da dünyaya bir nümunə olmalıdır. Ölkəmiz gördüyü hər bir işə özünü doğruldub. Cənab Prezidentin atlığı hər bir addım yerində vəriliş bir qərardır. Biz ölkə başçısına dəstək veririk və bundan sonra da həmişə onu dəstəkləyəcəyik".

Səhər sakini Qabil Məmmədov: "Hesab edirəm ki, cənab Prezident İlham Əliyevin Konstitusiyaya dəyişikliklərə bağlı imzaladığı Sərəncam çox düzgün addımdır. Bu, xalqımız və Vətənimiz üçün yaxşı bir qərardır. Ümumiyyətlə, Konstitusiyada bəzi şəyələr yenidən baxılmasa dövlətimiz üçün vacib məsələdir. Əgər prezident yaxşı işleyirse, onun hakimiyyətdə qalması önemlidir. Bu gün şəhərimiz günü-gündən gözəlləşir və yollarımız abadlaşır. Təbii ki, biz də bütün bunlarla qurur duyuruq. Ən esası isə korrupsiyanın qarşısı alınır".

Səhər sakini Rasim Yusifov: "Prezident İlham Əliyevin atlığı hər bir addımı dəstəkləyirəm. Mən də bir Azərbaycan vətəndaşı kimi referendumda canla-başa iştirak edəcəm. Biz elə bir ölkəyik ki, həqiqətən də, bir çox ölkələr Azərbaycandan nümunə götürür. Ümummili Lider Heydər Əliyevin uğurlu siyasetindən bu gün başqa-başa ölkələr de istifadə edir. Bu mənədə ölkə rəhbərinin addımını alqışlayıram". Qeyd edək ki, dünən Azərbaycan Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun Referendum Akti layihəsi ilə bağlı plenum iclası keçirilib. İclasda Konstitusiya Məhkəməsi təklif olunan dəyişikliklərin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının tələblərinə uyğunluğu haqqında esaslandırılmış rey qəbul edib.

Rəyde bildirilir ki, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklərin edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təklifləri xalq hakimiyyəti və dövlətin əsaslarına dair Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının ümumi müddəələrinə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 155-ci maddəsinin müddəələrinə uyğundur. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir. Qərar qətidir, heç bir orqan və ya vəzifəli şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və yaxud rəsmi təfsir edilə bilməz. Xatırladaq ki, Konstitusiya Məhkəməsinə göndərilən Referendum Akti layihəsində Azərbaycanda birinci vitse-prezident və vitse-prezidentlər postunun yaradılması, prezidentin səlahiyyət müddəətinin 5 iləndə 7 ilə artırılması, prezidente Milli Məclisi buraxmaq və növbədən kənar prezident seçkilərinin elan edilməsi səlahiyyətinin verilməsi, prezident seçkilərində yaş məhdudiyyətinin aradan qaldırılması, parlament seçkilərində iştirak üçün yaş həddinin 25-dən 18-ə endirilməsi nəzərdə tutulur.

Ceyhun Rasimoğlu

Respublika Hərbi Prokurorluğunda geniş kollegiya iclası keçirilib

Jüyün 26-da Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunda bu qurumun rehbər heyətinin, Naxçıvan Muxtar Respublikası və ərazi hərbi prokurorlarının iştirakı ilə 2016-ci ilin birinci yarısında görülmüş işlərin ve qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş geniş kollegiya iclası keçirilib. Hərbi Prokurorluğun mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, kollegiya iclasında hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Azərbaycan Respublikası baş prokurorunun müavini - hərbi prokuror, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, ümummilli lideri Heydər Əliyevin milli dövlətçilik kursunu və siyasi irləni zamanın tələblərinə uyğun təkmilləşmiş formada uğurla həyata keçirən Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində dövlət müstəqilliymizin daha da möhkəmləndirildiyini, demokratik, hüquqi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesinin sürətləndiriləcək olduğunu qeyd etdi.

Bildirib ki, son illər Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordu quruculuğu sahəsində mühüm islahatların aparıldığına söyləyen hərbi prokuror qeyd edib ki, dövlətimizin başçısının diqqət və qayğısı nəticəsində ordunun maddi-texniki bazası əhemmiliyəti dərəcədə möhkəmləndirilib, hərbçilərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Bunun nəticəsində ordunun döyüş qabiliyyəti daha da yüksəlib, şəxsi heyətin nizam-intizamı güclənib, nöqsanların aradan qaldırılması istiqamətində müyyən irəliləyişlərə nail olunub. Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri ən güclü ordular sırasındadır. Aprel ayında təmas xəttində Ermənistanın törətdiyi təxribatın qarşısının ordumuz tərəfindən igidliliklə alındığı buna bir daha sübut edilib.

Cari ilin altı ayında hərbi prokurorluq orqanları silahlı birləşmələrdə hərbi nizamnamələrin tələblərinə emel edilmesi, herbi qulluqların hüquqlarının müdafiəsi, herbi qurumlarda qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi sahəsində fealiyyətini daha da artırıb, ordu quruculuğuna mənfi təsir edə biləcək bir çox cinayət hadisələrinin üstü açılaraq təqsirli şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləsi təmin olunub, digər təsirli tədbirlər görülüb.

Hərbi prokuror qeyd edib ki, əvvəlki hesabat dövrü ilə müqayisədə 2016-ci ilin birinci yarısında qeyd olunmuş bütövlükde hərbi xidmet əleyhinə cinayətlər, o cümlədən konkret olaraq tabelik qaydası əleyhinə, hərbi xidmətənən yayınma, həmçinin hərbi hissəni və xidmət yerini özbaşına tərk etmə, odlu silah, döyüş sursatını, partlayıcı maddeyi və qırğuları talama və ya hədə-qorxu ilə tələb etmə, xüsusile qəsdən adam öldürmə və özünü öldürmə həddinə çatdırma cinayətlərinin sayı əhemmiliyəti dərəcədə azalıb. Hərbi hissəni və ya xidmət yerini mühabibə vaxtı və ya döyüş şəraitində özbaşına tərketmə faktları ümumiyyətlə tərəfdilməyib.

Qeyd olunmuş cinayətlərin 99,6 faizi, o cümlədən bütün ağır və xüsusile ağır cinayətlərin açılması təmin olunub. Bu növ cinayət hadisələrinin azalmasında hərbi prokurorluq orqanlarının Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər hərbi qurumlarla qarşılıqlı, sağlam və işguzzar əlaqələrinin yaranmasının, habelə təsdiq edilmiş plan əsasında həyata keçirilən birgə tədbirlərin çox böyük əhəmiyyəti olub.

Bununla yanaşı, qanunvericilikdə nəzərde tutulmuş silahlı birləşmələrdə bir sıra cinayətlərin cüzi artımı qeyd olunub.

Silahlı Qüvvələrdə və qanunvericilikdə nəzərde tutulmuş başqa silahlı birləşmələrdə qəsdən adamöldürmə, özünü öldürmə həddinə çatdırma cinayətlərinin qarşısının tam alınması üçün həmin cinayətlərin məhkəmə və istintaq təcrübəsi vaxtaşırı ümumişdirilməklə Respublika Hərbi Prokurorluğunun kollegiyalarında silahlı birləşmələrin rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə müzakirə edilib. Həmin cinayətləri doğurmuş sebəb və şəraitin aradan qaldırılması üçün zəruri qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsinə dair kollegianın qərarlarına əsasən silahlı birləşmələrin komandanlıqlarına təqdimatlar, ərazi hərbi prokurorlarına icmal-məktublar göndərilib. Silahlı Qüvvələrdə tərədilən cinayətlərin qarşısının alınması məqsədilə Müdafiə Nazirliyi və digər qurumlarla birləşdə tədbirlər planları hazırlanaraq təsdiq edilib və icrası təmin olunub. Hazırda bu istiqamətə işlər davam etdirilir.

Vurğulanıb ki, Heydər Əliyev Fonduñun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın teşəbbüsü ilə Milli Məclisin "28 May - Respublika Günü münasibətli amnistiya elan edilməsi haqqında" 2016-ci il 20 may tarixli qərarının Respublika Hərbi Prokurorluğu orqanları tərəfindən vaxtında icra olunması istiqamətində işlər davam etdirilir. Hazırda 38 hərbi qulluqcuya amnistiya aktı

tətbiq olunub.

"Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" Qanunun və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Korrupsiyaya qarşı mübarizəye dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fealiyyət Planı"nın, ələcə də bu il yanvarın 26-da Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərde sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı"nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunmuş konfransdakı nitqində qarşıya qoyulan vəzifələrin icrası ilə əlaqədar hərbi prokurorluq orqanları mütəşəkkil cinayətkarlığın ən təhlükəli təzahürlərindən biri olan korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində fealiyyətini daha da gücləndirib. Bu da Silahlı Qüvvələrin qüdrətini zəiflədə biləcək cinayətlərin, o cümlədən mənimsəmə, israfçılıq, rüşvətxorluq, vəzifədən sui-istifadə etmə və digər cinayətlərin vaxtında aşkar olunmasına, cinayət törətmis şəxslərin layiqli cəzaya məhkum edilməsinə şərait yaradıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, respublikanın hərbi prokurorluq orqanları tərəfindən 2016-ci ilin birinci yarımılındə korrupsiya hallarına qarşı mübarizə sahəsində müvafiq işlər görərək bu xarakterli faktlar üzrə 76 şəxs barəsində 61 cinayət işinin istintaqı tamamlanaraq ai-diyyəti üzrə baxılması üçün məhkəmələrə göndərilib. Xanlar Vəliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Dövlət və bələdiyyə əmlakının və vəsaitlərinin idarə olunması sahəsində korrupsiya ilə əlaqədar hüquq-pozmalaqlara qarşı mübarizənin gücləndirilməsi haqqında" 2009-cu il 22 iyun tarixli Fərmanında və 2016-ci il 27 aprel tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fealiyyət Planı"nda rüşvətxorluğa və korrupsiyaya qarşı daha da ciddi mübarizə aparılması, ictimai nəzarətin gücləndirilməsi ilə əlaqə-

dar prokurorluq orqanlarının üzərinə çox böyük məsuliyyət qoyulduğunu qeyd edib. Bildirib ki, bu qəbildən olan cinayətlərin aşkarlanması istiqamətində struktur qurumları tərəfindən bir sıra işlər görülsə də, bu sahədə tədbirlərin səmərəliliyi və intensivliyi daha da artırılmalıdır.

Xüsusi vurgulanıb ki, 2016-ci ilin birinci yarımılındə hərbi prokurorluq orqanları tərəfindən bir çox ağır, mürəkkəb və çoxepizodlu cinayət hadisələri aşkarlanaraq qeyd olunub və bu qəbildən olan bir sıra işlərin istintaqı tamamlanıb. İbtidai istintaqın keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, qüvvəde olan cinayət-prosessual qanunvericiliyin tələblərinə dəqiq əməl edilməsi üzərində nəzarət gücləndirilib. Hesabat dövründə dövlət əmlakının külli miqdarda mənimşənilməsi ilə bağlı bir sıra cinayət işləri üzrə istintaq yekunlaşaraq günahkar şəxslər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. Tərəfdilimş cinayətlər nəticəsində hüquqi və fiziki şəxslərə dəymış maddi ziyanın 83,2 faizinin istintaq zamanı ödənilməsi təmin olunub.

Cari ilin altı ayında hərbi prokurorluq orqanları tərəfindən əməliyyat-axtarsız tədbirlərinin yerinə yetirilməsi üzərində prokuror nəzarətinin gücləndirilməsi nəticəsində axtarışda olanlardan 25 nəfər tutularaq istintaq cəlb edilib. Tehqiqat orqanlarının fealiyyətində qanunların icrasına dair 72 yoxlama keçirilib, nəticədə 935 qanun pozuntusu aşkar edilib. Qanun pozuntularını doğuran sebəb və şəraitin aradan qaldırılması üçün 105 təqdimat göndərilib, 120 nəfərə xəbərdarlıq edilib, 11 cinayət işi başlanıb, tehqiqat orqanlarının icraatında olan işlər üzrə 72 yazılı göstəriş verilib. Prokurorun təqdimatlarının baxılması nəticəsində 207 nəfər intizam məsuliyyətinə cəlb edilib.

Dövlət ittihəminin müdafiəsi şöbəsi tərəfindən birinci instansiya məhkəmələrinin hökm və qərarlarından verilmiş apelyasiya

Respublika Hərbi Prokurorluğunda geniş kollegiya icası keçirilib

protestlerinin 46,7 faizi təmin olunub. Cinayətkarlığın profilaktikası üçün məhkəmə qərar və hökmərin rolunun artırılması, məhkumlar, həm də başqa şəxslər tərəfindən yeni cinayətlərin törediləşməsinin qarşısını almaq məqsədilə səyyar qaydada 95 məhkəmə prosesi keçirilib. Bu ilin birinci yarımında Azərbaycan Respublikasının hərbi prokurorluq orqanlarında vətəndaşların 995 müraciətinə baxılıb, 478 vətəndaş mərkəzi aparatda qəbul olub, ərazi hərbi prokurorluğunda 1497 vətəndaşın fərdi qəbulu aparılıb. Bilavasitə hərbi hissə və birleşmələrdə 1206 nəfər qəbul edilərək müraciətləri üzrə müvafiq qərarlar verilib. Kollegiyada "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Qanunun hərbi prokurorluq orqanlarında icrası və dövlətimizin başçısının vətəndaş-məmur münasibətlərinin sağlam zəmində qurulması, vətəndaş məmənunuğuna nail olunması ilə bağlı tapşırıqları xüsusi vurğulanıb. Kollegiyada hərbi prokuror ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev Xocalı, Qaradağlı, Meşəli, Bağanış-Ayrım facieleri, terror, habelə əsir düşmüş şəxslər işgəncə verilməsi və erməni silahlı qüvvələrinin tördikləri digər cinayət əməlləri ilə bağlı hərbi prokurorluqda aparılan istintaq barədə kollegiya iştirakçılara məlumat verərək bildirib ki, həmin cinayət işi üzrə hazırlı intensiv istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir. Hərbi prokuror qeyd edib ki, apredə qanunsuz erməni silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini və beynəlxalq hüququn tələblərini köbdən şəkildə pozaraq Azərbaycanın cəbhəboyu, həmçinin, təmas xəttinə yaxın olmayan yaşayış məntəqələri və məlki obyektləri iricəpli silahlardan, mina və qumbaraatanlardan, artilleriya qurğularından intensiv atəş tutmuşlar. Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən milli ədəvət və düşməncilik niyyəti ilə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqcularının qəsdən öldürülmələri və qəsdən öldürməyə cəhd faktlarına görə Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunda Cinayət Məccləsinin 29, 120.2.4-cü, 29,120.2.7-ci, 29,120.2.12-ci, 120.2.7-ci və 120.2.12-ci maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaq-əməliyyat qrupu yaradılıb. İstintaq-əməliyyat qrupu tərəfindən qısa müddət ərzində çoxsaylı istintaq hərəkətləri yerinə yetirilmiş və döyüş əməliyyatlarında həlak olmuş hərbi qulluqcuların meyitləri müayinə olunub. İstintaq qrupunun üzvləri xidmeti vəzifələrini gerçin şəraitdə, yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirərək müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri almış hərbi qulluqcuların məhkəmə-tibbi müayinədən keçirilməsi, onların zərərçəkmiş şəxs qismində tanınmaqla din-

dirilmələri, müvafiq olaraq məhkəmə-tibbi, kompleks məhkəmə ballistik və digər ekspertizalar təyin edərək icraya yönəldiləməsi vaxtında tam təmin olunub. Ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev beynəlxalq humanitar hüquq normalarında təsbit edilmiş qaydalara məhəl qoymayan Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqelərini atəşə tutulduğu zaman yaşayış məntəqələrinə və məlki əhaliyə qarşı qadağan olunmuş məmənilərdən istifadə olunduğu bildirib. Qeyd edib ki, Tərtər rayonunun cəbhəyəni Əskipara kəndi ərazisində Ermənistən silahlı qüvvələrinin atlığı partlamamış kimyəvi tərkibli top mərmisi aşkar olunub. Həmin mərmi Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentliyin (ANAMA) əməkdaşları tərəfindən mayın 11-de müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməkle zərərsizləşdirilib. Respublika Hərbi Prokurorluğunda aparılan araşdırma ilə müəyyən edilib ki, Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın yaşayış məntəqələrinə və məlki əhaliyə qarşı törədilən təxribatlar zamanı Tərtər rayonunun cəbhəyəni Əskipara kəndi ərazisində aşkar olunmuş partlamamış mərmi hərbi sursat növünə aid olan, daxilində 3,6 kilogram P-4 (ağ fosforun kimyəvi kodu) kimyəvi tərkibli olan D-4 (tüstülü mərmi) tipli 122 millimetrik top mərmisi iddir. Bu tip kimyəvi tərkibli məmənilərdən istifadə etməklə Ermənistən silahlı qüvvələri 1949-cu il "Mühərribə qurbanlarının qorunması haqqında Cenevre Konvensiyası"nın III (1980-ci il), eləcə də "Kimyəvi silahların istehsalı və tətbiqinin qadağan olunmasına dair" BMT-nin 1992-ci il 30 noyabr tarixli Konvensiyasının müddəalarını köbdən şəkildə pozublar. Ermənistən silahlı qüvvələrinin qadağan olunmuş məmənilərdən istifadə etməsi faktına görə Hərbi Prokurorluqda Azərbaycan Respublikası Cinayət Məccləsinin 29,120.2.7-ci (iki və dəha çox şəksi öldürməyə cəhd etmə), 29,120.2.12-ci (milli, irqi, dini edavət və düşməncilik niyyəti ilə adam öldürməyə cəhd etmə) və 116.0.16-ci (Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərə rəsədi mütəxəssislərlə qadağan edilmiş silahları, mühərribə vasitələrini və üsullarını silahlı münaqişələrde tətbiq etmə) maddələri ilə başlanılmış cinayət işinin istintaqı davam etdirilməklə, iş üzrə hadisə yeri mütəxəssislərin iştirakı ilə əlavə müayinə edilmiş və çoxsaylı ekspertizalar təyin olunub. Hesabat dövründə hərbi qulluqcuların hüquqi maarif-

ləndirilməsi sahəsində də müəyyən işlər görülüb. Qanunvericiliyin öyrənilməsi ilə əlaqədar "hərbi prokurorluq orqanları ilə Silahlı Qüvvələrdə hüquq qaydalarının, hərbi intizamın məhkəmləndirilməsi, cinayət hadisələrinin xəbərdarlıq edilməsi və aradan qaldırılması sahəsində Respublika Hərbi Prokurorluğunun, Müdafıə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti və Daxili Qoşunlarla birgə Tədbirlər Planı"na əsasən, Hərbi Prokurorluğun əməkdaşları müntəzəm olaraq hərbi hissələrde olub, hərbi qulluqcular qarşısında çıxışlar və məruzələr edib, söhbətlər aparıb, xidmətdə fərqlənən hərbi qulluqculara qiymətli hədiyyələr veriblər. Xanlar Vəliyev diqqətə çatdırıb ki, hərbi prokurorluq orqanlarının hərbi qulluqcularının sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində müəyyən işlər görülüb. Hərbi Prokurorluğun vəzife borclarını layiqince yerine yetirən 13 işçisində respublika hərbi prokurorunun əmrinə əsasən məharət dərəcələri verilib. Xidməti fəaliyyətlərində fərqlənmiş 19 əməkdaş baş prokurorun, 27 əməkdaş isə hərbi prokurorun əmri ilə həvəsləndirilib. Hərbi prokurorun əmri ilə 5 işçi vəzifəsində iżəli çəkilib, 3 işçi intizam məsuliyətinə cəlb olunub. Hərbi Prokurorluğun 34 əməkdaşı isə müxtəlif mədallarla təltif edilib. Sonra məruzə etrafında çıxışlar olub.

Kollegiyada çıxış edən hərbi prokurorunun müavinləri Şəfahət İmranov, Rasim Kazimov, Respublika Hərbi Prokurorluğunun şöbə reisi Aydın Ələsgərov, Gəncə hərbi prokuroru Əmrəh Mehtiyev, Lənkəran hərbi prokuroru Elçin Hacıyev və Zaqatala hərbi prokuroru Mustafa Əsgərov hesabat dövründə görülmüş işlərdən danışıblar. Çıxış edənlər nöqsanların aradan qaldırılması, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi, cinayətkarlığa qarşı səmərəli mübarizənin təmin olunması ilə əlaqədar hərbi prokurorluq orqanlarının qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün görülecek tədbirlər barədə etrafı məlumat veriblər.

Respublika hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev kollegiyaya yekun vuraraq bildirib ki, hərbi prokurorluq orqanları Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin prokurorluq orqanlarına göstərdiyi yüksək qayğı və etimadı layiqince doğrultmaq, qanunun alılıyini, hərbi idarəçilik orqanlarında insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına dönmədən əmel olunmasını, habelə cinayətkarlığa qarşı mübarizəni təmin etmək üçün bütün zəruri tədbirləri bundan sonra da dönmədən həyata keçirəcəklər.

Refika

Xədicənin günahları

Hebsdən azad olunduqdan sonra "Azadlıq" radiosunun müxbiri Xədicə İsmayılovadən ortaya düşərək, erməni dəyirmanına su tökməklə məşğuldur. Görünür, bu adət onda ömrünün sonuna qədər qalacaq. Hər halda, "qozbeli qəbir düzəldər", deyib atalarımız. Ona görə də Xədicənin bu dünyada deyil, haqq dünyasına olan qəbir yolçuluğunda düzələcəyini ehtimal etmək olar. Amma o, yolu keçənə kimi hansı əzablara dözməli olacağını unudub. Unudub ki, öz millətinin və dövlətinin maraqlarını erməni işğalçısına satanı dəhşətli əzab gözləyir...

Ösində, Xədicənin günahları yalnız bu məsələlər bitmir. Yəni çoxlarına bəlli dir ki, X.İsmayılin adı, mütəmadi olaraq, bir sıra xoşagelməz məqamlarda hallandırılır. O, ölkəmizin milli maraqlarına zərbə vuran qüvvələrin əlində peşkaya, asan idarə oluna bilən aletə çevrilib və az qala hər addımında bunu sübuta yetirir. Hələ həbindən evvəl bu ermənipərest ünsür Varşava şəhərində ATƏT-in zirvə toplantısında fundamental azadlıqlar mövzusu müzakire olunub. Tədbirdə çıxış edən "Azərbaycan Demokratiya və İnsan Həq'lari İstututu"nun rəhbəri Əhməd Şahidov Cənubi Qafqaz ölkələrində serbest toplaşmaq azadlığı barədə çıxışa başlayanda, jurnalist X.İsmayılov 10-a yaxın erməni dostuna işsə edib və onlar Əhməd Şahidovun arxasında düzülərək, dal çevirməklə bir növ çıxışa etiraz ediblər. Bütün zalın gözləri qarşısında baş verən bu hadisədə özünü itirməyən Ə.Şahidov çıxışını davam etdirib və Ermənistən hakimiyətini ifşa edib. Təkcə bu faktın özü X.İsmayılin əbədi və əzəli düşmənimiz olan ermənilərə, eləcə də Ermənistən iqtidarına sığaç münasibət bəslədiyini deməyə əsas verir...

X.İsmayılov bu günün özündə də xəyanetlərlə məşğuldur. Məsələn, o, vaxtılı çalışdıığı "Azadlıq" radiosunu AXCP sədri Ə.Kərimlinin təbliğat ruporuna çevirmişdi. Ancaq növbəti faktlar da var ortada. Məsələn o, "Azadlıq" radiosuna gəlməzdən önce bir neçə il jurnalisticada çalışıb, o, cümlədən, rəsmi dövlət qəzetində müxbir və redaktor vəzifəsində işləyib. Bir müddədən sonra jurnalist və vətəndaş kimi birdən-birə mövqeyini tam şəkildə dəyişərək, ecbəi mətbət orqanlara - "Eurasinaet.org", "Washington Times", "BBC", "Deutsche Welle", "Exo", "Caspian Business News", "Voice of America" ("Amerikanın səsi") üz tutub. Daim həqiqətdən, düzgünük-dən, ədalətdən, vətənpərvərlikdən dəm vuran X.İsmayılin həyat və fəaliyyətdində erməni izinin olması, onun ermənilərlə dərin köklərlə bağlılığı da artıq çoxlarına sərr deyil.

Bir neçə il önce onun nənəsinin milliyyətçə erməni olmasına dair müxtəlif mətbuat orqanlarında yazılar dərc olunmuşdu. Yəqin olə bu səbəbdən ki, X.İsmayılov təxminən, 4-5 il əvvəl təşkil olunmuş "Eurovision" yarışmasında erməni müğənniyə səs göndəmişdi. Dündür, həmin vaxt AXCP sədri Ə.Kərimlinin sağ əli bunu inkar etməyə çalışsa da, nədənsə çoxları onun dediklərinə bir o qədər də inanmadılar...

X.İsmayılov uzun müddət Ə.Kərimlinin yaratmış olduğu AXCP-nin "Yurd" qanadının sıfırılarını həyata keçirib. Neticədə, o, AXCP-ye, AXCP-ye, eləcə də Elçibəyə qarşı mətbuat səhifələrində ən ağır ittihamlar səsləndirib, şer və böhtən xarakterli yazılar hazırlayıb. Ayrı-ayrı vaxtlarda müxtəlif kütüvə informasiya vasitələrində gedən məlumatlara əsasən, əsən Sabirabad rayonundan olan X.İsmayılov AXCP-də Ə.Kərimlinin qohumu kimi tanınır və regionçuluq, qohumbazlıq hisslerinə qapılıraq, daim onu müdafiə edib. Məhz olə bu səbəbdən də, o, hələ Elçibəyin sağlığında mətbuat konfransında o zamankı AXCP sədrini regionçuluqda ittiham etməkdən belə çəkinməyib. Belə ki, X.İsmayılov Elçibəyə belə bir sual vermişdi: "Fazıl Qəzənfəroğlunu müdafiə etməyiniz sizin regionçuluğunuza dəlalet etmirmi?" Onu da diqqətinizə çatdırıq ki, vaxtılı "Svetlana" imzası ilə Ə.Kərimlinin nəzarətində olan qəzetlərin birində Elçibəyin məlum cinsi xəstəliyə yoluxması haqqında dərc olunmuş materialın əsl müəllifi, məhz X.İsmayılov olub.

X.İsmayılov, birmənalı olaraq, AXCP sədri Ə.Kərimliyə bağlı adamdır və hər zaman onun tapşırığı ilə hərəket edir. Xülasə, bütün bunlar bir daha onu təsdiqləyir ki, ölkəmizin milli maraqlarına durmadan zərbə endirməyə çalışan, hər zaman ermənilərlə sığaç münasibət bəsləyen, əlinə düşən fürsətdən istifadə edərək, AXCP sədri Ə.Kərimlini müdafiə edən X.İsmayılov, sözün əsl mənasında, mətbuatın üz qarasıdır!

Qaradağ rayonunda “Dini ekstremizmə qarşı mübarizə” mövzusunda seminar-müşavirə keçirilib

Iyulun 26-da Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Qaradağ rayon icra hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə “Dini ekstremizmə qarşı mübarizə” mövzusunda seminar-müşavirə keçirilib. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Mətbuat Xidmətindən qəzetimizə daxil olan məlumatə görə, müşavirə iştirakçıları əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək, öünü gül dəstələri düzüblər.

Baş Prokurorluq, Ədliyyə Nazirliyi, Daxili İşler Nazirliyi və Dövlət Tehlükəsizliyi Xidmətinin Qaradağ və Səbail rayonlarının yerli strukturlarının nümayəndələri, ziyanlılar, dindarlar və ictimai fəalların iştirak etdikləri tədbiri giriş sözü ilə açan Qaradağ rayon icra hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayılov dini radikalizm və ekstremizmle mübarizənin əhəmiyyətini vurgulayaraq, bu istiqamətdə həyata keçirilmiş tədbirlərdən söz açıb.

Daha sonra çıxış edən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Seyavuş Heydərov dünyada, xüsusile Yaxın Şərqi dini radikalizm və ekstremizmin acınacaqlı nəticələri haqqında danışır. Bildirilib ki, dinin siyasıləşdirildiyi və ya siyasi oyunlar üçün alət olduğu ölkələr böyük fəlakətlərlə üzləşməkdədir. Bununla bağlı qardaş Türkiye Respublikasında baş verən hadisələrin yolverilməz olduğu diqqətə çatdırılıb. S.Heydərov çıxışında Azərbaycandakı multikultural dəyərlərin hər kəs üçün örnek olduğunu və dünyaya ixracının aktuallığı məsələsinə de toxunub. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sıfırı ilə hazırlanan “Fitnə” sənədli filmi barədə də məlumat verən Dövlət Komitəsinin sədr müavini bu filmin dini radikalizmle mübarizənin dini, psixoloji, hüquqi, siyasi və mənəvi tərəflərini özündə əks etdirdiyini bildirib. Filmdəki insanların dini radikalizmin təsirinə düşərək, ailələrinin və özlərinin gələcəyini necə məhv etməsi bariz nümunələrlə göstərilib.

Daha sonra çıxış edən Daxili İşler Nazirliyinin Baş İctimai Tehlükəsizlik idarəsinin rəis müavini, polis polkovnik-leytenantı Hikmet Eyyazov təsdiyi qurumun dini radikalizmle mübarizə istiqamətində həyata keçirdiyi profilaktik və inzibati tədbirlərdən söz açıb. O, dini radikalizmin ictimai təhlükəsizliyə açıq təhdid olduğunu bildirərək, müştərək mübarizənin vacibliyini vurgulayıb. Həmçinin, qeyd edib ki, Azərbaycanda bütün dinlərin və milletlərin nümayəndələri vahid aile kimi əmin-amanlıq və sabitlik şəraitində yaşamaqdadır.

Baş Prokurorluğun idarə rəisinin müavini Novruz Hacıyev dini radikalizm və onun fəsadlarından, eləcə də hüquqi müstəvidə aparılan mübarizə metodologiyası haqqında geniş məlumat verib. O, ölkəmizde her bir vətəndaşın dini etiqad azadlığının təmin olundığını, bununla yanaşı, yaradılmış etiqad azadlığından digər məqsədlər üçün istifadənin yolverilməzliyini diqqətə çatdırıb. İctimaiyyətin dini radikalizmle mübarizədə aktiv fəaliyyətinin vacibliyi vurgulanıb.

Sonda çıxış edən Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Qaradağ rayonu üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi Faiq Əhmədov dövlət rehbərliyinə dindarlar göstərdiyi qayğı üçün təşəkkürünü bildirib. O, Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan dövlət-din münasibətlərinin bu gün ölkəmizin inkişafına böyük töhfə verdiyini və dindarların daima bütün məsələlərdə dövlətin yanında olduğunu söyləyib.

R.HÜSEYNOVA

Sue Li: AZERTAC-in Çin dili üzrə mütəxəssislərin hazırlanmasına önem verməsini yüksək qiymətləndiririk

AZERTAC-in Çin dili və mədəniyyətinin təbliğine, Çin dili üzrə mütəxəssislərin hazırlanmasına önem vermesini yüksək qiymətləndiririk. Bu fikir Çin Xalq Respublikası Sincan Uygur Muxtar Rayonu Xarici işlər İnstitutunun baş katibi Sue Li ile iyulun 26-da AZERTAC-da keçirilən görüşdə səslənilib. Görüşdə baş direktor Aslan Aslanov Azərbaycan ilə Çin arasında bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, informasiya sahəsində də əlaqələrin inkişaf etdiyini, bunun davamlı xarakter daşıdığını bildirib. Qeyd olunub ki, AZERTAC Çinin Sinxua Agentliyi ilə səxət rəfədaşlıq edir, hər iki agentlik intensiv informasiya mübadiləsi aparır. Azərbaycandakı Konfutsi İnstitutu ilə birgə dörd ildir ki, AZERTAC-da Çin dili kursları fəaliyyət göstərir, hər il agentliyin bir neçə əməkdaşı Çinin müxtəlif şəhərlərində keçirilən görüşlərdə iştirak edir. Agentliyin Pekində müxbir məntəqəsinin, Çin dilində informasiya bölməsinin və saytının fəaliyyət göstərdiyi diqqətə çatdırılıb. Bu görüşün Sincan Xarici İşlər İnstitutu ilə münasibətlərin qurulması üçün yaxşı imkanlar açıldığı vurgulanıb.

Sue Li AZERTAC-in Çin dili üzrə mütəxəssislərin hazırlanmasına böyük diqqət yetirməsini yüksək qiymətləndirdiklərini qeyd edib. O bildirib ki, səfərinin məqsədi Azərbaycanın iqtisadiyyatı, inkişaf meyilləri ilə yaxından tanış olmaq, Çinin qərbində yerləşən Sincan Uygur Muxtar Rayonu ilə əlaqələri genişləndirmək üçün perspektivli sahələri müyyən etməkdir. “Həm Konfutsi İnstitutu vasitəsilə, həm də birbaşa AZERTAC ilə əlaqələrin qurulmasında maraqlılığımız. Urumçidə “Bir kəmər - bir yol” təşəbbüsü çərçivəsində keçiriləcək forumda AZERTAC-in iştirakı iki qurum arasında münasibətləri daha da yaxınlaşdıracaq”, - deyə Sue Li qeyd edib. Görüşdə Qərbi Asiyada iqtisadi məlumatların mübadiləsi üzrə komissiyanın üzvü Ma Nin, Bakı Dövlət Universitetinin nəzdindəki Konfutsi İnstitutunun Çin üzrə direktoru Luo Siaoci və institutun əməkdaşı Li Çensu iştirak ediblər.

Daşkəsənlilər Referendum Aktını dəstəkləyirlər

YAP Daşkəsən rayon təşkilati rayonun Əhmədli kəndində partiya fəalları ilə görüş keçirib

Iyulun 26-da Yeni Azərbaycan Partiyası Daşkəsən rayon təşkilati rayonun Əhmədli kəndində partiya fəalları ilə görüş keçirib. Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri Cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə “Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktı ilə əlaqədar kənd sakinlərinə həttərəflə məlumat verilib, maarifləndirmə işləri aparılıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına təklif edilən dəyişikliklər ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının konstitution temiminin daha da gücləndirilməsinə, demokratik təsisatların fealiyyətinin və bütövlükde, idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədlərinə xidmət göstərir. O cümlədən, konstitusiyaya təklif olunan dəyişikliklərin Azərbaycan Respublikasının bayan etdiyi demokratiyanın inkişafı konsepsiyasının uyğun olduğu qeyd olunub, eyni zamanda, referendumun keçirilməsi ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının qarşısında duran təşkilati və təbliğat xarakterli vəzifələr müyyənəşdirilib.

Görüşdə kənd sakinleri - Vüsal Qurbanov, Səadət Məmmədova, Samir Məmmədov və başqaları çıxış edərək, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri Cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə “Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktı ilə əlaqədar kənd sakinlərinə həttərəflə məlumat verilib, maarifləndirmə işləri aparılıb.

Rəfiqə KAMALQIZI

Lorens Bras: “Multikultural Azərbaycana səfərimdən böyük zövq aldım”

Baki Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu ilə keçirilən “Multikulturalizm Azərbaycanda həyat tərzi kimi: milli və dini dəyərlər” adlı III Beynəlxalq yay məktəbində iştirak etmək üçün ölkəməz səfər etmiş Böyük Britaniyanın yəhudi icmasının idarə heyətinin üzvü, Birleşmiş Krallığın Miqrasiya və Siyasi Sığınacaq məsələləri üzrə Yüksek Tribunalının həkimi Lorens Bras Azərbaycanla bağlı minnətdarlıq dolu təəssüratlarını bələd etdi. Bu ilin məyənə Azərbaycan Respublikasının millətlərərə, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri Kamal Abdullayev və Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərlərindən ibarət nümayəndə heyətinin Londona səfəri zamanı keçirilən görüşlərdə iştirak edən L.Bras ölkəmizdəki tolerant və multikultural mühit haqqında eşitidlərindən təsirlənib və bunları öz gözləri ilə görmək üçün Azərbaycana səfər etmək arzusunu bildirib. Qonaq yay məktəbi müddətində Azərbaycanda şahidi olduğu multikultural mühit, dövlət-din münasibətləri, dinlərərə dialoq, xalqımızın qonaqpərvərliyi haqqında fikirlərini Azərbaycan Respublikasının millətlərərə münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət Müşavirliyinə xidmətində ünvanlaşdı. Lorens Bras məktubunda öz təəssüratlarını belə ifade edib: “Mən bir neçə gün sizin ölkənizde qonaq oldum. Göstərilən qonaqpərvərliyə görə Sizə minnətdarlığımı bildirmək istərdim. Mən bir çox gözəl yerlərə baş çəkdim və çox maraqlı insanlarla tanış oldum. Məscid, kilsə və sinaqoqları ziyarət edən zaman buradakı etiqad azadlığından və bütün dirlərin nümayəndələrinə hökumət tərəfindən beraber imkanlar yaradılmasından çox təşirəldim. Bu gün dünyada baş verən neqativ hadisələr fonunda Azərbaycan digər ölkələrin nüüməne götürəcəyi müsbət bir modeldir. Multikultural Azərbaycanda olmaqdən böyük zövq aldım”.

Metroda təhlükəsizlik qaydalarına nə üçün riayət etməliyik?

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi “Bakı Metropolitenində istifadə qaydaları”nda sərnişinlərin mütləq riayət etməli olduğu müəyən qadağalar nəzərdə tutulub. SIA-nın məlumatına görə, sərnişinlər bu qaydalara riayət etməklə, ilk növbədə, özlərinin, eləcə də digər sərnişinlərin təhlükəsizliyinə xidmət edir. Bununla yanaşı, sərnişinlər yanğın zamanı və qatar yoluna yixilərən, təhlükəsizlikləri üçün bəzi qaydaları yadda saxlayıb, onlara mütləq əməl etməlidirlər. Qaydaların sərnişin təhlükəsizliyinə necə cavab vermesinin səbəbləri ilə bağlı Bakı metropoliteninin mütəxəssisləri yaddaş kitabçası hazırlanıb. Onların əhəmiyyətini, xüsusən de sərnişinlərə faydasını nəzərə alaraq, yaddaş kitabçasını saytimızın “Sərnişinlər üçün” bölməsində ayrıca yaradılmış “Yaddaş kitabçası” yarımbölməsində yerləşdirmişik. Sərnişinlərimiz bu yaddaş kitabçasını “Adobe Acrobat” programı vasitəsilə yükleyərək, daimi istifadə edə və müvafiq formatı dəstəkləyən mobil cihazlarda saxlaya bilər.

SIYASİ RAKURS

Çatın sınaqdan çıxan böyük türk milləti

Ərdoğan öz fikirlərində yanılmayıb və ölkəsinin təhlükəsizliyi istiqamətində daim ciddi ehtiyat tədbirlərini saxlayıb

Dahi Atatürk ideyalarının qəhrəmanlığı əsəri olan qardaş Türkiye Cumhuriyyəti, nənənki Şərqi, eləcə də regionun qurur mənbələrinin biridir. Bu baxımdan, müsəlman ölkəsi olan Türkiyədə dövlətçiliyin demokratik prinsiplər üzərində inkişafı bu amilləri məhv etmək istəyən çağdaş sivilizasiya ilə uyuşmaz sayılan qara niyyətlərini altüst edir, ümumiyyətlə, regionun mənafeyinə xidmət edir.

Ona görə de Türkiyədə konstitusiyaya, ədəletli seçkiyə və xalqın iradəsinə bağlı olan yönəticiliyin qorunması esas mahiyyət kimi qiymətləndirilir. Lakin təessüf ki, demokratiya şəhərləri altında köhnə

ışgalçılıq və irqçılık siyasetlərini davam etdirən bir sıra qaranlıq siyasi dairələr və onlara xidmət edən xainlər toplumu hər zaman öz çirkin niyyətlərini reallaşdırmağa cəhdler göstəriblər. Lakin 15-16 iyulda baş veren məlum olaylardan sonra, bir daha bəlli oldu ki, türk milləti öz canı-qanı bahasına olsa belə, həmin xain qüvvələrə qarşı öz mübarizəsini sərgildi. Cənubi dövlətinin sarsılmaz bütünlüğünün müdafiəcisinə çevrilmiş türk vətəndaşı anlayırdı ki, Türkiyənin çevriliş macəralarına və zoraki hakimiyət dəyişikliyinə süruklenməsi yolverilməzdir. Məhz həmin tarixdə xain FETÖ (Ferullah Gülenin terror təşkilati) xalqın, millətin qətiyyətli dironişi nəticəsində fiaskoya uğradı, məglub oldu!

Türkiyə nə Misirdir, nə Suriya, nə İraqdır, nə də ki, Liviya...

Digər tərəfdən, aparılan təhlilər və gəlinən qənaətlər də belə düşünməye zəmin yaradır ki, qaranlıq qüvvələrin uğursuz cəhdlerindən sonra Türkiye iqtidarı, Ərdoğan hakimiyəti bu oyunu uddu və qəlebə qazandı. Əlbette ki, xalqın və milletin dironişi sayesində. Hətta deyərdik ki, Türkiye Cumhuriyyəti müasir dövrünün ən ağır dönenməni geride buraxmış oldu, dövlətçilik ağır bir sınaqdan çıxdı.

Bir çox qüvvələr gördülər ki, Türkiyə nə Misirdir, ne Suriya, ne İraqdır, nə də ki, Liviya... Türkiye dövləti öz müterəqqi quruluşu ilə regionda bir zirehdir və bu zirehi dəlib keçmək planlarında yanılan

FETÖ-çülərə, onları idarə edən qaranlıq Qərb qüvvələrinə yerini göstərdi türk milleti!

"Ergenekon", "Balyoz", "Gezi parkı" olayları

Əbəs yerə deyil ki, Türkiyənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ister son aylarda, istərsə də bir neçə il önce - ölkəsinin baş naziri olğunu zamanlarda da vurğulayırdı ki, onun ölkəsini qarşıdırmaq istəyən güclər var və onlar hər an öz məqamlarını gözləyirlər. Məsələn, "Gezi olayları" adı almış hadisələr zamanı də o bildirmişdi ki, bu, heç de xalqın təbiətin mühafizəsinə yönəldilmiş etiraz aksiyaları olmayıb, planlı şəkildə dövleti qarşıdırmaq məqsədini daşıyıb. Ərdoğanın həmin ərefələrde baş nazir ol-

duğu zamanlarda İstanbul İxracatçılar Məclisində demişdi ki, sözgedən hadisələrin fonunda ideoloji səbəblər var və bəzi qüvvələr İstanbulda güclənmək niyyətindədir. Bundan əvvəl de Türkiyəni qarışdırmaq, ölkədə xaos yaratmaq istəyən qüvvələrin olduğunu deyən Ərdoğan onu da bildirib ki, Türkiyədə bütün qüvvələrin demokratik şəkildə öz fikrini ifade etmək haqqı var və hər kəs bu haqdan istifadə edə bilər. Yüzən dövlətçilik məraqlarını ayaq altına atmadan!

Təbii ki, biz buraya "Ergenekon", "Balyoz" kimi dövlət çevrillərinə hazırlıq cəhdlerinin zamanında qarşısının alınmasını da əlavə edə bilərik. Yəni bu, bir faktır ki, Ərdoğan öz fikirlərində yanılmayıb və ölkəsinin təhlükəsizliyi istiqamətində daim ciddi ehtiyat tədbirlərini saxlayıb. O cümlədən, hər zaman xalqının müqəddəratını düşünərek, məhz türk millətinə arxalanıb. Neticədə isə, yanılmayıb. Türk milleti bu dəfə də çətin sınaqdan üzüag çıxdı - demokratiya və ölkə bütövlüyü naminə!

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Deyəndə ki, müxalifətin xəstəliyi ələcsizdir, ağız büzürler. Görünür, müxalifət nəyə ağız büzdüyü yaxşı bilir-satqıncılıqla alındıqları qrantların artırılmasını isteyir. Bu gün vətəndaş cəmiyyətin formalaşması üçün ayrılan qrantların elə dağıdıcı təməyüllü müxalifətlər terəfindən mənimseməniləri kifayət qədər hər şeyi ortaya qoyur. Hazırkı məqamda düşərgədə siyasi proseslər sıfır həddindədir və həmin tərəfdə durğunluq hiss olunur.

Bu siyasi proseslərin passiv olmasına səbəblərindən birincisi düşərgənin yetəri qədər güc sahibi olmaması, elektorat sıxıntı çəkən eks-düşərgənin bir başqa problemdə cəmiyyətdə böyük inamsızlıq sindromu yaratmasıdır. 1993-cü ildən bəri deyimləyən, yenilənməyən, güclənməyən və ən əsası cəmiyyətə adaptasiya olmayan müxalifət, təbii ki, indiki vəziyyətə düşməlidir.

Müxalifət niyə zəifdir?

Bəllidir ki, istənilən bir ölkədə müxalifətin varlığı çox mühüm şərtidir. Ancaq Azə-

baycan müxalifəti tamamilə eks-qütbədə dayanıb. Məsələn, beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanda fealiyyət göstəren bəzi siyasişənmiş QHT-lərin formalşaması üçün her il külülli miqdarda qrantlar ayırrı. Həmin vəsaitləri alanların böyük bir qismində diqqət yetirseniz, açıq şəkildə görsəniz ki, onlar müxalifə funksionerləri ve ya bu düşərgənin tem-

önündə canlanır. Sual olunur ki, müxalifə niyə zəifdir? Cavab aydınır - cənubi hakimiyət güclüdür. Eyni zamanda, müxalifə bu güne qədər tutarlı bir iş görmək qabiliyyətində de olmayıb. İnsanları meydana səsləyen "liderlərin" özləri xalqın önünde olmadısa, o zaman nə danışılsın belə, boşunadır. Tarixdə indiyə qədər eşitmisinizmi ki,

"biləşmək" adı altında yaradılmış blokların taleyi də ugursuz olur. Belə ki, 2005-ci ildə yaradılmış "Azadlıq" bloku parçalandı, "Qarabağ və Respublika Uğrunda Hərəkat" blokunda hərc-merçlik hökm sürür, "İctimai Palata", arxasında isə ölü qurum olan "Milli Şura" heç bir səmərə verməyərək, fealiyyətini sıfırda endirdi. Orada kimsə kimsəni dinle-

Qrant xəstəliyi

Fərdi maraqların müxalifəti

silçiləridir. Əslində, kənardan baxıldığda mənzərə belə görünür ki, beynəlxalq təşkilatlar hazırkı məqamda elə bu qüvvələrlə işləmək zorundadır. Ən əsası isə qrant almış müxalifə nümayəndləri həmin pulların böyük bir qismini şəxsi maraqları üçün sərf edirlər. Belə olan təqdirdə, təbii ki, ölkədə siyasi proseslərin aktivləşməsindən danışmağa dəyməz. Cənubi bu təşkilatların məqsədinin siyasi prosesləri passivləşdirərək, bu yolla daha artıq qazanc əldə etməkdən başqa heç bir niyyətlərinin olmadığı göz

sərkərdə arxada qalsın, qoşun öndə gedib, bu döyüşdə qalib gəlsin?

Digər bir məqam isə, müxalifət "birlikdən" çox danışır, ancaq birləşə bilmir. Səbəb bəllidir - birləşə bilməməsi heç də siyasi maraqların fərqli olmasından və ya üstüste düşməməsindən deyil, məhz yenə də şəxsi maraqlar və bunun müqabilində qrant qazanmaqdır. Elə götürək AXCP sədri Ə.Kərimli və keçmiş Müsavat başqanı İ.Qəmbəri. Nə onlar, nə də bir başqası onları biri ilə yola getmir. Elə buna görədir ki,

mir. Bütün bunlardan sonra cəmiyyət bu siyasi birliyi necə qəbul etsin?

Beləliklə, müxalifə özü-özüne quyu qazmaqdə davam edir. Cənubi müxalifətin sıradan çıxması üçün hakimiyətə əlavə resurs cəlb etmək lazım deyil. Zətən, eks-düşərgə özü-özünü içindən didib-parçalayır.

Rəfiqə KAMALQIZI

Rəhbərlik etdiyi terror təşkilatı vasitəsilə müsəlman ölkələrinə, xüsusilə də, Türkiyədə xaos, vətəndaş müharibəsi yaratmağa çalışan Fətullah Gülenə qarşı Rusiya Parlamentinin alt palatasının deputatı Vyaçeslav Nikonov ittihamları çıxış edib.

V.Nikonov qeyd edib ki, Fətullah Gülenin rəhbərlik etdiyi terror təşkilatı ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat idarəsi (CIA) üçün işləyir: "Bu səbəbdən, ABŞ Güleni ekstradisiya etmək istəmir. Bu çevriliş cəhdində ABŞ-in eli var. Gülenin MKİ üçün işlədiyi məlumdur. Bu arada NATO-nun Varşava Sammitində heç kim Ərdoğanla görüşmədi. Cənubi Türkiye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan sammitdən 3 gün əvvəl rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə barışmışdı".

Siyasi şərhçi, Anar Axundov

Fətullah Gülenin rəhbərlik etdiyi terror təşkilatı ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat idarəsi üçün işləyir

"SƏS" qəzetinə verdiyi açıqlama da rusiyalı deputatın fikirlərinə dəstək verib: "Bəli, Nikonov haqqıdır. Gülen MKİ-nin elində əsas kartdır. ABŞ F.Gülenin eli ilə təkcə Türkiyədə deyil, digər müsəlman dövlətlərində də qırğınlardır. Dövlət çərvişinə cəhd planlarını hazırlanır. Bu istiqamətdə hər il

milyardlarla pul xərclənir. Ümumiyyətlə, Gülen ABŞ-in dəstəyi ilə elə bir şəbəkə qurub ki, bu terror şəbəkəsinin sonuna çıxmak üçün bəlkə də yüz minlərlə adam həbs edilməlidir, onlar haqqında ən ağır cəzalar müəyyənəşdirilməlidir. Şahidi oldunuz ki, Türkiyədə 15 minden artıq müəllim işdən kənarlaşdırıldı.

Bu, həmin müəllimlərdir ki, Gülenə məxsus təhsil müəssisələrində oxuyublar, eyni zamanda, bir göz qırpmışda karyeralarında böyük irəliləyişlərə nail olublar. Gülençilər təhsil, sehiyyə, hərbi, dövlət idarəciliyi və diplomatik korpuslara索xulmağı bacarırlar. Bütün bunlar tam şəkildə zərərsizləşdirilməlidir. İnanıram ki, Türkiyə bunun öhdəsindən gələcək. ABŞ Türkiyə-Rusiya yaxınlaşmasından narahatdır. Bu vəziyyət ABŞ-a sərf etmir. Eyni zamanda, Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin istileşməsi Qarabağ probleminin həllində müsbət rol oynayacaq. Bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Azerbaycana etdiyi sonuncu səfər-

də de demişdi".

Rusiya Elmlər Akademiyası Şərqşünaslıq İnstitutunun elmi işçisi Ruslan Qurbanov da iyulun 15-də Türkiyədə hərbi çevriliş cəhdə bağlı fikirlərini bölüşüb: "Türkiyə xalqı qanuni prezidenti və ölkənin suverenliyi üçün ayağa qalxdı. Türkiyədə çevriliş cəhd edənlər Ukraynada da çevriliş edib, Rusiyani qarışdırmaq isteyirlər. Gülenin yaşlı kart iddiası ləğv edildi. Bundan sonra o, məhkəmədə onun tərəfini tutanlar arasında CIA-nın sabiq üzvləri George Fidas və Graham Fuller, ABŞ-in Ankara'dakı keçmiş safiri Morton Abramoviç da var. Gülen ABŞ-in köməyi ilə əlaltılarını Türkiyənin dövlət orqanlarına sızdırıb. Türk xalqının qəhrəmanlığı sayəsində hərbi çevriliş cəhdin qarşısı alındı".

Samir

Yay məktəbi layihəsi başa çatıb

Azərbaycan üçün öyrət təhsil programı çərçivəsində həyata keçirilən yay məktəbi layihəsi başa çatıb.

Layihəyə uyğun olaraq, Bakı, Lenkoran, Quba, Gəncə və Şəki şəhərlərində məktəblilər üçün hər biri iki gün olmaqla yay məktəbləri təşkil olunub. Yay məktəblərində sözügedən bölgələrin akademik göstəriciləri zəif olan məktəblərindən 200-ə yaxın şagird iştirak edib.

Layihə müddətində şagirdlər qruplar şəklinde "Sağlam təhsil!", "Azərbaycan üçün oxu!", "Emosional zəka", "Özünə kömək et!", "Biznes mənəm!", "Səndən nə asılıdır?" adlı təlimlərdə iştirak ediblər. Həmçinin, məktəblilər "Mən bir aktyor" sosial tamaşaşına və "Nə? Harada? Nə zaman?" intellektual oyununa qatılıblar.

Qeyd edək ki, layihə Təhsil Nazirliyi və Kapital Bankın tərəfdarlığı, "Şərqi-Qərb" Nəşriyyat Evi GR8 Şəxsi İnkışaf Programı, Azərbaycan İntellektual Klublar Assosiasiyyası, "YouthInc" Gənclərin Sahibkarlıq

Programı, "SABAH" qrupları, "Bir" Tələbə-Könüllü Proqramının dəstəyi ilə həyata keçirilib.

"Azərbaycan üçün öyrət" layihəsi ümumi təhsil məktəblərində keyfiyyətli təhsil üçün bərabər imkanların yaradılmasını təmin edən təhsil platformasıdır. Proqramın məqsədi korporativ sosial məsuliyyət çərçivəsində təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsində ictimaiyyətin iştirakına imkan yaradılması, əlavə təhsil imkanları ilə şagirdlərin bilik və dünyagörüşünün artırılmasıdır.

NƏZAKƏT

Rəsmi Moskva: Hazırda Türkiyə tərəfi ilə "Türk axını" layihəsi müzakirə olunur

Hazırda Türkiyəli səlahiyətlilər "Türk axını" qaz boru kəməri (Turkish Stream) layihəsi müzakirə edilir və hələ ki, konkret bir qərar qəbul olunmayıb. AZERTAC "ria.ru"ya istinadla xəbər verir ki, bu barədə Rusyanın energetika nazirinin müavini Yuri Sentyurin məlumat verib. Qeyd edək ki, iyunun 28-də Rusyanın enerji nəhəngi "Gazprom" şirkətinin "Türk axını" layihəsi üzrə Türkiyə tərəfi ilə danışqların yenidən başlanması üçün dialoqa hazır olduğu bildirilmişdir. Xatırladaq ki, ötən ilin noyabrında Rusiyaya məxsus "Su-24" tipli döyüş təyyarəsinin Türkiyə tərəfindən vurulmasından sonra "Gazprom"un idarə heyətinin sədri Aleksey Miller "Türk axını" layihəsi bağlı Türkiyə ilə danışqların dayandırıldığını demişdi. "Gazprom" "Türk axını" kəmərinin ötürüçük qabiliyyətini iki dəfəyədək azaldaraq kəmərlə 32 milyard kubmetr təbii qazın nəql olunmasına da qərar vermişdi. "Türk axını" ilə Rusiya qazının Türkiyədən keçməklə Avropaya çatdırılması nəzərdə tutulurdu. Kəmərlə 16 milyard kubmetr qazın Avropanın, qalan hissəsinin isə Türkiyənin daxili tələbatının ödənilməsi üçün istifadə edilməsi planlaşdırıldı. Layihə üzrə iki boru kəmərinin tikilməsi nəzərdə tutulurdu.

Cümşüd Nuriyev: "Ermənistanda 5-6 silahlının əlində əsir-yesir qalıb"

Bu gün Ermənistanda baş verən proseslər sanki Rusiya tərəfindən hazırlanıb. Axi necə olur ki, Azərbaycan orduşuna qarşı dura bilən, silahlı qüvvəsi olan bir dövlət 5-6 silahlının əlində əsir-yesir qalıb. Bu heç də ağlabatan deyil. Bu həmişə Ermənistandan Qarabağ məsələsində hansısa irəliləyiş olan kimi həyata keçirdiyi siyasi bir taktikadır. Mən daha çox bunu belə görürəm". Bunu SİA-ya politoloq Cümşüd Nuriyev deyib. Politoloqun sözlerine görə, ümumiyyətlə, inandırıcı görünmür ki, dövlət 5-6 yığın adamın öhdəsindən gələ bilməsin: "İkincisi, Sarkisyan o günə qalıb ki, erməni müxalifetçisi Jirayr Seftilyanla danışığa gedir və görüş keçirmək istəyir. Təbii ki, bu da bir qədər inandırıcı görünmür. Amma bütün hallarda Ermənistanda ele fikirləşirlər ki, bu ağıllı bir taktikadır. Əslində bu, dövlətin yoxluğuna delalət edən bir taktikadır. Ermənistanda dövlət öz funksiyasını yerine yetirə bilmir. Bu da rəsmi İrəvan üçün kifayət qədər mənfi imic formalaşdırır".

Elşən Musayev: "Putin diplomatik dairədə Sarkisyanı sıxma-boğmaya salır"

Ümumiyyətlə, son vaxtlar dönyanın ehemiyətli güclərinin Ermənistana-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqışəsinin həllində göstərdikləri təşəbbüs xüsusən qənaətbəxşdir. Təbii ki, bu sırada Rusiya prezidenti Vladimir Putinin də adını çəkmək olar". Bunu SİA-ya millət vəkili Elşən Musayev deyib. Deputatın sözlərinə görə, bu gün cənab Prezident İlham Əliyevin çox düzgün, faydalı siyaseti nəticəsində artıq Rusiya kimi dövlətlər belə Azərbaycanın mövqeyindən çıxış edirlər: "Heç şübhə etmirəm ki, bu gün Sarkisyanı en çox diplomatik dairədə sıxma-boğmaya salan insanlardan biri de məhz Putindir. Çünkü bizim Rusiya dövləti ilə qeyri-adı bir səviyyədə artıq yaxınlaşmamız var. Eləcə də bizim Rusiya ilə çoxdan qurulmuş olan münasibətlərimiz var. Ümumiyyətlə, get-gedə sanki Ermənistana-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqışəsi öz həllini tapmağa yaxınlaşır. Artıq bu prosesdə ümidi verici məqamlar çıxalıb. Təbii ki, bu proseslərin intensivləşməsi də əbəs deyil. Hesab edirəm ki, Prezident İlham Əliyev tez bir zamanda bu münaqışənin həllini reallaşdıracaq. Bu gün bütün ümidişimiz ölkə başçısının apardığı məqsədyönlü siyasetədir. Prezidentlərin avqust görüşündən uğurlu nəticələr gözləyirəm".

Kinematoqrafçılar İttifaqı müsabiqə ELAN EDİR

Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı

Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı "YENİ NƏFƏS-II" adlı qısametrajlı ssenari müsabiqəsi elan edir.

Məqsəd:

Müsabiqə kinematoqrafiya sahəsində gənclərin yaradıcılıq fəaliyyətini inkişaf etdirmək, gənc və istedadlı müəllifləri aşkarla çıxarmaq, həmçinin milli kinomuza yeni fikir, yeni nəfəs getirmək məqsədi ilə keçirilir.

Müsabiqə həm də digər sahələrdə çalışan gənclərə, kinoda özlərini sınaşmaq imkanını yaratmaq və bununla da, mövcud rəqabəti gücləndirmək mövqeyi tutur.

Sərtlər:

- Yaşı 35-ə qədər olan bütün şəxslər müsabiqəyə ssenarisini təqdim edə bilər.
- Müsabiqəyə istənilən janrda, bədii, sənədli və animasiya ssenariləri qəbul olunur.
- Müsabiqəyə təqdim olunan ssenarinin hüquqları müəllife məxsus olmalı, satılmalıdır və çəkiliş dövründə olmamalıdır.
- Ssenari orijinal, yəni, ekranlaşdırılmamış olmalıdır.
- Qısametrajlı film üçün nəzərdə tutulmuş ssenarilər müsabiqəyə 20 səhifədən çox olmamaq şərti ilə, üç nüsxədə, çap olunmuş və CD diskdə rəqəmsal daşıyıcıda təqdim olunmalıdır.
- Şrift Courier New, ölçü 12 tələb olunur.
- Çap olunmuş ssenarilərde müəllifin ad və soyadı qeyd olunmamalıdır.
- Müəllif ssenari ilə birgə gələn ssenarilər qəbul olunur.
- Müsabiqəyə təqdim olunan ssenarilər müəllif məxsus olmalı, satılmalıdır və çəkiliş dövründə olmamalıdır.
- Ssenari orijinal, ekranlaşdırılmamış olmalıdır.
- Qısametrajlı film üçün nəzərdə tutulmuş ssenarilər müsabiqəyə 20 sahifədən çox olmaması şartı ilə, üç nüsxədə, çap olunmuş və CD diskdə rəqəmsal daşıyıcıda təqdim olunmalıdır.
- Şrift Courier New, ölçü 12 tələb olunur.
- Müsabiqəyə istənilən janrda, bədii, sənədli və animasiya ssenariləri qəbul olunur.
- Müsabiqəyə təqdim olunan ssenarilər müəllif məxsus olmalı, satılmalıdır və çəkiliş dövründə olmamalıdır.
- Hər bir müəllif 3 (üç) ssenaridən artıq təqdim edə bilməz.
- Müsabiqəyə təqdim olunan ssenarilər geri qaytarılmır.
- Ssenarilər 31 iyul 2016-ci il tarixinə kimi Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqının ünvanına göndərilməlidir.
- Ünvan: Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı, Bakı şəh. Səməd Vurğun küç.43/ World Business Center 16-ci mərtəbə

Qaydalar:

Müsabiqənin peşəkar münsiflər heyətini Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı təyin edir. Münsiflər heyəti məxfi seçim nəticəsində dörd ssenarini qiymətləndirəcək. Qalib ssenarilər pul mükafatı və diplomla təltif olunacaq:

- Qran Pri - 3000 manat (Ekranlaşdırılması nəzərdə tutulub)
- I yer 2000 manat
- II yer 1500 manat
- III yer 1000 manat

Müsabiqənin nəticələri 2016-ci ilin sentyabr ayında açıqlanacaq.

Əlaqə üçün: Tel: +99412 597-48-04

Fax: +99412 597-48-03

Mob: +99451 427-41-03

arki.2012@mail.ru

İnformasiya dəstəyi:

"AZERTAC", "Trend", "Day.az", "Ses", "Mədəniyyət", "Kaspi" qəzetləri

AZERTAC Day.Az Səs qəzeti Mədəniyyət KASPI

Heç şübhəsiz ki, arxada qoyduğumuz həftənin gündəmində əsas mövzu Türkiyədəki hərbi əməkdaşlıq cəhdinin nati-cələri, həbsler və anti-FETÖ (Fətullahçı Terror Təşkilatı) əməliyyatları oldu. Yerevanda polis bölməsinə hücum və Qazaxistandakı terror hadisəsi həftənin siyasi gündəminə damgasını vurdu.

Hazırda Ermənistanda baş verənlər, əslində, bu prosesə start verilməsinə dair təəssüratlar yaradır. Belə ki, iyulun 17-də səhər saatlarında Yerevanda, Erebuni rayonunda Ermənistana polisinin patrul-mühafizə alayına hücum edilib. "Yeni Ermənistən" İctimai Xilas Fondunun silahlı üzvlərinin hücumu nəticəsində alayın ərazi-sinde 7 polis girov götürülüb. Erebuni rayonunda polis patrul-mühafizə alayına basqın eden şəxslər silahlı qiyamın başlandığını bildirib, hakimiyətdən istefə verməyi tələb ediblər. Basqın iştirakçıları iyunun 20-də həbs edilən Ermənistana müxalifətinin təmsilçisi, cinayətkar dəstənin təşkilində ittiham olunan Jirayr Səfilyanın azadlığa buraxılması tələbini səsləndiriblər.

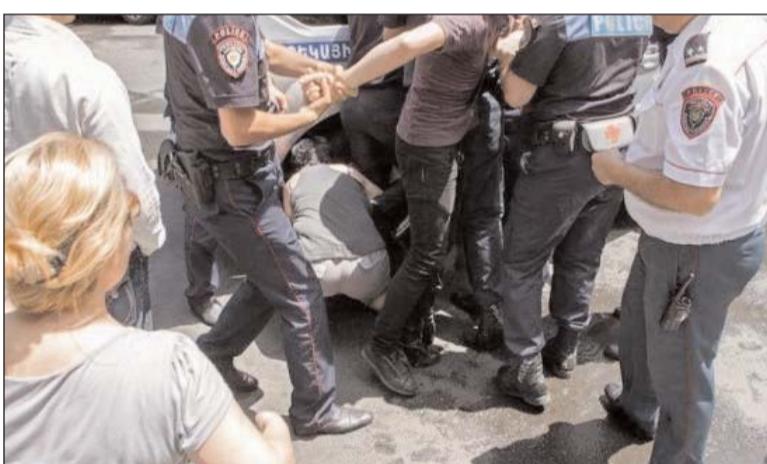
Ermənilər Sarkisyanı terrorçu adlandırıb

Ermənistana prezidenti Serj Sarkisyanın Yerevandakı etiraz-larla bağlı açıqlaması xaricdə yaşanan ermənilərin qəzəbəne səbəb olub. "SƏS" in erməni mətbuatına istinadən verdiyi məlumatə görə, Ermənistana prezidentinin sözlərindən qəzəblənən xarici ermənilər de ölkədəki üşyani dəstəkləyiblər. Məlumatə əsasən, hiddətlənən ermənilər ölkədə baş verənlərlə bağlı Sarkisyanı günahkar sayaraq,

Asılı qalmış Ermənistən hakimiyəti: iradə qılığı, qətiyyət yoxluğu

Bu, Sarkisyanın əqli hakimiyətinin sonu deməkdir

onu terrorçu adlandırıblar.

Ermənilər "Ya ölüm, ya olum" şüarı ile tələblərindən el çəkməyəcəklərini bildiriblər.

Mübariz Əhmədoğlu: "Hazırda Ermənistanda baş verənlər Sarkisyanın oyunudur"

Siyasi İnnovasiya və Texnologiyalar Mərkəzinin direktoru Mübariz Əhmədoğlu Ermənistanda baş verənləri Sarkisyanın oyununu hesab edir: "Hazırda Ermənistanda baş verən hadisələr Sarkisyanın Jerayr Səfilyanın komandası ilə birgə qurduğu oyundur. Həm de Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə birbaşa əlaqəsi var".

Politoloğun sözlərinə görə, S.Sarkisyanın qurduğu oyun daxilə deyil, xarici siyasetə hesablanıb: "Ermənistanda bu cür ictimai-siyasi partlayış xarakterli hadisələrin olacağını gözləmek olardı. Ancaq mən də, proseslərin bu şəkildə inkişafını gözləmirdim. Baxın, Serj Sarkisyan Qarabağ danışçıları üçün Sankt-Peterburqa gedərken, qondarma qurumun rehbəri Bako Saakyanla görüşdü. İşgal etdiyi beş rayonun qaytarılması və Dağlıq Qarabağ üçün mərhələli danışçılar məsələsini müzakirə ediblər. O zaman Səfilyan və onun komandası buna etiraz etdi. Sarkisyan da Səfilyan və ona yaxın olan insanların evində axtarış apartdırı. Bir neçəsini həbs etdirdi. İndi də baş verənlər bunun üstündədir. Görünən odur

ki, prezident Sarkisyan Səfilyanın komandası ilə oyun qurub. Məqsəd də odur ki, Putin və Olland Sarkisyanın Dağlıq Qarabağın həlli istiqamətində irəliləyiş barədə heç nə soruşmasınlar. Hesabat istəməsinlər. Soruşsalar da bildirsin ki, ölkə əhalisi buna narazıdır".

Mübariz Əhmədoğlu, həmçinin Jirayr Səfilyanın Ermənistana prezidenti Serj Sarkisyanla görüşməye hazır olduğu xəbərinə fərqli tərəfdən yanaşdığını deyib: "Əgər keçmiş müdafiə naziri Samvel Babayan baş verən proseslərə qarşısaydı, xalqın və ya "ASALA"-nın Sarkisyan'a qarşı etiraz etdiyini düşünmək olardı. Babayan isə vəziyyəti anlayıb. Çəkilib, kənardan durub. Doğrudur, Ermənistanda böyük çoxluq Sarkisyan rejimin-

dən olduqca narazıdır. Amma hər kəs başa düşür ki, polis idarəsinə basqın Sarkisyanın özünün qurdugu plandır. Jirayr Səfilyan isə bu planın bir hissəsidir".

Silahlıllarla görüşən Ermənistən parlamentinin deputatı Nikol Paşinyan yenə də prezident Serj Sarkisyanın istefasını və yeni hökumətin qurulmasını tələb etdiklərini bildirib. O, vurğulayıb ki, ölkədə çıxılmaz vəziyyət yaranıb: "Həm anlayır ki, bu vəziyyət belə çox davam edə bilməz".

Baş verən hadisələri şərh edən politoloq Andrias Qukasyan qiyamçıların təslim olmayıcağını və son güllələrinə qədər döyüşəcəklərini deyib. O bildirib ki, polisə tövqəşmalar nəticəsində, yüzlərlə şəxs həlak ola bilər: "Vətəndaşlar

Ermənistən Daxili İşlər Nazirliyi qarşısına toplaşaraq, güc tətbiq edilməməsini tələb etməlidirlər." Politoloq Aleksandr İskəndəryanın sözlərinə görə, bu, tamamilə yeni vəziyyətdir ki, insanlar əllerində silahlarda siyasi məsələləri həll etmək üçün meydana çıxırlar.

Yaşanan olaylar bir daha onu göstərdi ki, işgalçi ölkənin vətəndaşlarının hakimiyətə qarşı inamları tükənib. Dövletin onurğa sütnu hesab edilən polise hücumlar edilir. Bütün bunlar bir daha Ermənistən demokratiya sahəsində də ciddi böhran yaşandığını, bu ölkədə insan hüquqlarının hakimiyət tərəfindən kobud şəkildə pozulduğunu, söz və fikir azadlığına heç bir mehəl qoyulmadığını göstərir.

Beləliklə, Ermənistənə bəzi-

ləri tərəfindən terror aktı, bəziləri tərəfindən isə əməkdaşlıq adlandırılaraq hadisələr baş verir. Ermənistən yeni tarixində belə vəziyyət artıq yaşanıb.

Ermənistən hakim partiyanın deputatı Levon Martirosyan bildirib ki, ölkə prezidenti Serj Sarkisyan düzəştə getməyəcək və istefə verməyəcək. Bu da vəziyyəti daha da gərginləşdirir. Hər halda, yaxın bir neçə gündə Ermənistənə baş verəcək hadisələr daha gərgin müstəvidə cərəyan edəcək. Bu vəziyyət, öz növbəsində, Ermənistənə yaranmış xaosun miqyasını daha da genişləndirəcəkdir.

Eyni zamanda, Ermənistən müxalif "İrs" Partiyası ölkədə növbədənər prezident və parlament seçkilərinin keçirilməsi bəyanatı ilə çıxış edib. Yayılan bəyanatda vurğulanıb ki, Ermənistən hakimiyəti ölkənin qarşısında duran problemləri seçki prosesi və qanun çərçivəsində yox, həmisə qanunsuz və güc tətbiqi yolu ilə həll etməyə çalışır. Belə vəziyyət Ermənistənə qarşıdurma ehtimalını daha da artırır. Təbii ki, belə vəziyyət hakimiyətdən olan narazılığın dənədən artmasına rəvac verir, Sarkisyanın xalq arasında onsuza da zəif olan mövqelərini dənədən sürətlə ləxladır. Bu isə Sarkisyan hakimiyətinin sonu demək olacaq.

A.SƏMƏDOVA

27 iyul 2016-ci il

Radikalmanın əlində növbəti bəhanə

İndi də referendum...

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Referendum Aktı layihəsi, uzun müddətdir ki, qış yuxusunda olan müxalifet "liderləri"nin canına yaman vicvica salıb. Hətta bir-birilərinə düşmən kəsilənlər bir "araya" gəldiklərini və guya ki, bu məsələdə "həmfikir" olmağa çalışdıqları görüntüsünü yaratmağa başlayıblar. Səbəb də bəlli dir - Azərbaycan uğurlu inkişaf yolundadır. Bunu isə dağıcı müxalifet 23 ildir görür. Çünkü özləri bu 23 ildə itirə-itirə, parçalanıb dağılaraq yoxa çıxıblar. Görəsən, dağılan müxalifətin belə bir vəziyyətdə hər hansı bir layihəyə qarşı çıxmاسının özü "badbaxlıq" deyilmə?

Əli Kərimli-İsa Qəmbər - yaramaz xislətlilərin nümunəsi

Ənənəvi ampluasında çıxış edən müxalifətin dağıcı qanadı olan Müsavat və AXCP partiyaları başladılar həşir-şivən qoparmağa. Bu da anlaşıldı. Çünkü bu siyasilerin demokratik dəyişiklikləri qəbul edə bilməsi onların yaramaz xislətlərindən və müstəqil qərarlar qəbul edə bilməmələrindən irələndiyini bir daha sübut edir.

Dəyişiklik zamanın tələbidir, ancaq

tarmağa dəyməz.

Millət vəkili Elşən Musayev he-sab edir ki, bu, müxalifətin çoxdan ki ənənəsidir: "Ümumiyyətlə, iqtidar bu günə qədər hansı addımı atıbsa, dağıcı müxalifət də ona boş arqumentlərə qarşılıq verib və heç bir əsası olmayan fərziyyələrlə, fikirlərle iqtidarın üstüne gəliblər. Biz buna vərdiş etmişik, yəni normal hadisədir. İkincisi də, konstitusiyada yeniliklər olmalıdır. Bu, dünya siyasetinə integrasiya ilə bağlı olan məsələdir. Bu günə qədər olan konstitusiya dəyişikliyində hər zaman Azərbaycan xalqının mənafeyi öndə tutulub. İndi də elə olacaq. Azərbaycan xalqı həmişə öz Prezidentinin yanındadır. Azərbaycan Prezidentinin tövsiyələri Azərbaycan xalqı üçün məqbuldur".

Ömürlük məglubiyyətə məhkum olmuşlar

Millet vəkili onu da bildirib ki, müxalifət özlüyündə narahatdır: "Onlar uzun müddətdir uğursuzluq həlqəsindən çıxa bilmirlər. Amma müxalifət üçün bu dəyişikliklərin ne fərqi var?

Hansı ki, bunlar da təklifdir və xalqın səsvermesi ilə müəyyən olunacaq. Onsuz da müxalifətdekilər ömürlük məglubiyyətə məhkum olmuş adamlardır.

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədr müavini Elçin Mirzəbəyli isə bildirib ki, müxalifətin intellektual potensiali imkan vermir ki, referendumda yer alan müddələr şərh edə bilsinlər: "Onların hansı məqamlardan qaynaqlandığını, mövcud vəziyyətdə Azərbaycan dövlətinin maraqları üçün hansı əhəmiyyət kəsb etdiyini dərk edə bilərlər. Bu, onların intellektual imkanlarının yetəcəyi sərhəd deyil. O baxımdan təccübülü məqam yoxdur. Bu günə qədər milli maraqlarımızın müdafiəsi ilə bağlı hansı addımlar atılıbsa, bu adamlar həmin addımların əleyhinə çıxış ediblər. İndi də eyni vəziyyət yaşınır". Beləliklə, 23 ildir ki, dəfələrə seçkiləri ve referendumları boykot etməye cəhd edən dağıcı müxalifət bundan sonra nə elə edəcək? Qaldı ki, iqtidara gəlmək istəkləri isə onların heç birinin alına yazılmayıb və bundan sonra da olmayıcaq.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

KXCP-nin iclasında dava düşüb

raq, referendum əleyhinə mitinqlər təşkil edəcəyi təqdirdə, KXCP bu mitinqlərde iştirak edəcəkmi" sualına isə konkret cavab verən tapılmayıb.

KXCP-nin iclasında narazılıqlar bununla bitməyib. İclasdan sonra sosial şəbəkələrdə M.Mirəlioğlunun fikirləri ətrafında müzakirələr aparan "KXCP-çıllar," fikirlərinin nəzərə alınmayacağı təqdirdə kütłəvi şəkilde istefə verəcəklərini də açıqlayıblar. Məsələn, Nahid Əliyev adlı gənc yazar: "İldə bir dəfə bizi qərargaha yığıb, öz planlarından danışır. Ancaq o vaxta qədər de heç bir prosesdən xəberimiz olmayıb. Əger "Milli Şura" mitinq keçirse, biz bu mitinqlərde yoxuq. Mirmahmud isteyir-sə, gedib özü iştirak edər". Partiya haqqında yazılınlara müdaxilə edən Xəzər Teyyublunun "tərbiyən olsun, gənclər" şeklinde gəncləri təqhir etməsi heç də onlar üçün ürəkaçan nəticəyə getirib çıxarmayıb. Belə ki, KXCP-nin iki gün önceki iclasından sonra artıq 5 nəfər gənc partiyadan istəfə verib. İstəfə verənlərin Aqşin İmanov, Əlövət Qəmbərli, Vəfadər İsləmov, Nahid Əliyev və Mirəli Mirhəsimli olub. Gənclərdən biri partiya sədrinə "Milli Şura"nın xalqın iradesinə qarşı çıx-

Partlayışla əlaqədar Şirvana tibbi briqadalar göndərilib

Şirvanda baş vermiş hadnə ilə əlaqədarlılı tibbi briqadaların səfərə olub. Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmetində AZERTAC-a verilən məlumatə görə, əlavə olaraq hadnə yerinə Təcili və Təxiresalınmaz Tibbi Yardım Xidməti tərəfindən 5 həkim briqadası göndərilib. Hadnə nəticəsində zərərəkənərlə yerinde zəruri tibbi yardım göstərilir. Partlayış zamanı xəsəret almış 6 nəfər Şirvan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib, vəziyyətləri ağır qiymətləndirilir.

Lavrov Kerri ilə yenidən görüşəcək

ABŞ dövlət katibi Con Kerri növbəti dəfə görüşəcəklər. İki ölkə rəsmilərinin növbəti görüşü Laosda baş tutacaq. Lavrov və Kerri Asiya-Sakit Okean Əməkdaşlıq Birliyinin sammitində bir araya gələcəklər. Rusiya XİN rəhbəri ilə ABŞ dövlət katibinin görüşündə əsas müzakirə mövzusunun Suriyada yaranmış son vəziyyət olacaq bildirilir.

Samir

Əli Kərimlini bir "yolu" qalır

SAMİR

"Milli Şura" yenidən qəzəb, kin-küdürü, minnət atına minməyə hazırlaşır. Ə.Kərimli deyir ki, Azərbaycanda keçirilecek referendumun əleyhinəyik və birçə yolumuz var, o da kütləvi aksiyalar keçirmək... Kimi qorxudursunuz? Məger elə bir məsələ varmı ki, sən və rəhbərlik etdiyin qurum birçə dəfə də olsun obyektivlik nümayiş etdirsin! Referendum günün tələbidir və son sözü də Azərbaycan xalqı deyəcək. Niye hələ də belə düşünürsünüz ki, dəyişiklik üçün mütləq inqilab, çevriliş olmalıdır? Axi indi 1990-cı illərinin əvvəlləri deyil, nə də xalq həmin xalq deyil. Yaranmış fürsətdən istifadə edərək, hakimiyyəti qəsb etmişiniz. Əger fikirlərinsizse ki, yenə də əlinizə balta, bıçaq, yaba, avtomat, tapança alıb xalqın gününü qara edəcəksiniz, bunu arzulamayın. Adam içine çıxmamaq üçün bundan böyük rüsvayçılıqmı olar? Heç olmasa, İ.Qəmbərdən, A.Hacılıdan nümunə götür. Müsavat partiyasının "Məhsul" stadionunda keçirdiyi mitinqdə düz 60 adam, bir neçə jurnalist var idi. İndi kənd məktəblərində birçə sinifdə elə bu qədər şagird oxuyur. İ.Qəmbər "Məhsula" girdi, tribunaya yaxınlaşdıqca addımları yavaşıyırı, qaşları çatıldı, bliğlərini bir topa ot şəlesi kimi dodaqlarının üstüne pərçimlədi. Qaçış getmək istəyirdi, zorla qolundan tutub tribunaya qaldırdılar və 60 nəfərlik mitinqdə utana-utana çıxış elədi. O, bu...

Kim ne deyir desin, bu adamın fikri başqadır. Fikirlər ki, dünyada ciddi proseslər gedir, ölkələrde müxtəlif dəyişikliklər baş verir. Hətta belə desək, dünyadan siyasi xəritəsi də sürətlə dəyişir. Türkiyədə baş verən xoşagelməz olaylardan ən çox sevinə elə Ə.Kərimli idi. Özünü siğortalaması üçün Facebookda hərbi çevrilişə cəhd etmiş bir-iki cümlə nəsə yazdı. Bu adam, sadəcə yaranmış vəziyyətdən istifade etməyə çalışır. Ölkəmizdə terror, vətəndaş müharibəsi arzulayanların niyyətləri də

gözlərində qalacaq. Yادimdadır, Monqolustanda çevrilişi olmuşdu, Ə.Kərimli də həvəslenib burada mitinq keçirirdi. Krim Rusyanın tərkibinə qatılonda "Milli Şura" bütün Qafqazı mitinq qəsələmişdi. Konkret, Don Kixotluq... İndi o dövr deyil ki, qardaş qırğını ilə iqtidara gələsən. Bacarırsansa, xalqı yığ başına, nə istəyirsənə, ondan da ol. Amma bu, sən girən kol deyil.

P.S. Ə.Kərimlinin ümidi "NIDA"çıllara qalıb. O kəslərə ki, 20 nəfər bir evə yişib, bütün qanun-qaydalarlardan kənar yaşamağı qarşılığına məqsəd qoyublar. Deməli, bu "NIDA"çıllar "Sahil" metrosunun yaxınlığında kirayə bir ev tutublar. 3 ofaqlı bu evdə ən azı 10-15 "NIDA"çı qalır. Hərəsi ayda 50 manat düzəldib, kirayə pulu da verirlər. Biabırçılıq odur ki, bunların da yarısı qızlardır. Guya fərqliidlər. Qızlar da, oğlanlar da evlərindən qaçış, bir evə doluşaraq nikahdan kənar yaşayırlar. Evin altında ərzaq mağazasının sahibi bunlar üçün "Roltan" (həzir sup) daşıyır. Bütün günü "Roltan" yeyirlər. Vali, onları deyirəm, amma and içirəm, özüm də bir şey başa düşə bilmirəm... Ə.Kərimli də ümidi bunnara bağlayıb.

Milli azlıqların müdafisi üzrə Çərçivə Konvensiyasında götürülən əsas öhdəliklər

Tərəflər, milli azlıqlara mənsub şəxslərin mədəni, ictimai və iqtisadi hayatda, eləcə də, dövlət işlərinin, xüsusən, onların mənafeyi ilə bağlı olan dövlət işçilərinin idarə olunmasında səmərəli iştirak etmələri üçün lazımı şəraitin yaradılmasını öhdələrinə götürürler.

Tərəflər milli azlıqlara mənsub şəxslərin yaşadığı her hansı bir bölgədə ehalinin struktur tərkibini dəyişərək, bu Çərçivə Konvensiyasında ifadə edilən prinsiplərdən irəli gələn hüquq və azadlıqları məhdudlaşdırmaq məqsədi güden tədbirləri görməkdən çəkinirlər.

Tərəflər milli azlıqlara mənsub şəxslərin başqa dövlətlərin ərazilərində daimi yaşayış şəxslərlə, xüsusən ortaş etnik, mədəni, dil və ya din mərasına malik şəxslərlə sərhədyanı azad və dinc əlaqələr qurmaq və bu əlaqələri davam etdirmək hüququnun həyata keçirilməsinə maneçilik törətməyi öhdələrinə götürürler.

Tərəflər milli azlıqlara mənsub şəxslərin qeyri-hökumət teşkilatlarının fealiyyətində ister milli, istərsə de bay-nəlxalq səviyyədə iştirak etmək hüququnun həyata keçirilməsinə maneçilik törətməməyi öhdələrinə götürürler.

Tərəflər müvafiq milli azlıqlara mənsub şəxslərin müdafisini təmin etmək üçün zəruri halda başqa dövlətlər, o cümlədən, qonşu dövlətlərlə ikitərəfli və coxtərəfli sazişlər imzalanmasına səy göstərirlər.

Zəruri halda tərəflər sərhədyanı əməkdaşlığın təşviqinə yönəldilmiş tədbirlər görürler. Tərəflər zəruri halda yalnız bay-nəlxalq hüquq sənədlərində, xüsusilə insan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafisi haqqında Konvensiya da nəzərdə tutulan məhdudlaşdırılara və ya geri çəkilmələr bu Çərçivə Konvensiyasındaki prinsiplərdən irəli gələn hüquq və azadlıqlara aid olduqları ölçüdə yol verməklə, göstərilən prinsiplərə əməl etməyi və onları həyata keçirməyi öhdələrinə götürürler.

Bu Çərçivə Konvensiyasında ifadə edilən prinsiplərdən irəli gələn hüquq və azadlıqlar həyata keçirilərkən, milli azlıqlara mənsub hər bir şəxs milli dövlət qanunvericiliyinə əməl edir və digər şəxslərin, xüsusilə, ehalinin əsas qrupuna, yaxud başqa milli azlıqlara mənsub şəxslərin hüquqlarına na hörət göstərir.

Bu Çərçivə Konvensiyasında heç ne ayrılıqda her hansı bir şəxsin bay-nəlxalq hüquq prinsiplerinə, xüsusen, dövlətin suveren bərabərlik, ərazi bütünlüyü və siyasi müstəqillik prinsiplərinə zidd hər hansı bir fealiyyətə məşğul olmaq və ya hər hansı bir hərəkətə yol vermək hüququnun nəzərdə tutulması kimi yozula bilməz.

Bu Çərçivə Konvensiyasında heç ne razılığa gəlmiş tərəflərdən hər hansı birinin qanunvericiliyinə, yaxud həmin tərəfin iştirakçısı olduğu istənilən başqa bir müqaviləyə uyğun olaraq insan hüquqlarından və əsas azadlıqlardan hər hansı birinin məhdudlaşdırılması, yaxud pozulması kimi yozula bilmez.

Bu Çərçivə Konvensiyasında ifadə edilən prinsiplərdən irəli gələn hüquq və azadlıqlar insan hüquqları və əsas azadlıqların müdafisi haqqında Konvensiyanın, yaxud ona əlavə edilən protokolların predmeti olduğu dərəcədə sonuncu sənədlərin müddələrinə uyğun hüquq və azadlıqlar kimi başa düşülür.

Bu Çərçivə Konvensiyasının razı-

lığa gəlmış tərəflər tərəfindən həyata keçirilməsinə nəzəret etmək səlahiyyəti Avropa Şurasının Nazirlər Komitesine verilmişdir.

Avropa Şurasının üzvü olmayan tərəflər Konvensiyanın həyata keçirilməsi mexanizmində müyyənəşdiriləcək şərtlərlə iştirak edirlər.

Bu Çərçivə Konvensiyasının razılığı gəlmış tərəflərdən hər hansı biri-ne münasibətdə qüvvəye minməsindən sonra bir il müddətində həmin tərəf bu Konvensiyada ifadə edilən prinsiplərin həyata keçirilməsi üçün qəbul edilən qanunvericilik tədbirləri və digər tədbirlər haqqında Avropa Şurasının Baş Katibinə tam məlumat verir.

Sonalar hər bir təref vaxtaşısı və hər dəfə Nazirlər Komitesində müvafiq xahiş göldikdə, bu Çərçivə Konvensiyasının həyata keçirilməsi ilə bağlı istənilən məlumatı Baş Katibə verir.

Bu maddənin müddəalarına uyğun olaraq Baş Katib verilən bütün məlumatları Nazirlər Komitəsinə göndərir.

Bu Çərçivə Konvensiyasında ifadə edilən prinsiplərin həyata keçirilməsi üçün hər hansı bir tərefin qəbul etdiyi tədbirlərin adekvatlığı qiymətləndirilərken, Nazirlər Komitəsinə milli azlıqların müdafisi sahəsində se rişəsi olan üzvlərdən təşkil edilmiş Məsləhət Komitəsi kömək edir.

Məsləhət Komitəsinin tərkibi, eləcə də, onun iş prosedurası bu Çərçivə Konvensiyasının qüvvəye minməsindən sonra bir il müddətində Nazirlər Komitəsi tərəfindən müyyən edilir.

Bu Çərçivə Konvensiyası Avropa Şurasının üzv dövlətləri tərəfindən imzalanmaq üçün açıqdır.

Konvensiyanın qüvvəye mindiyi tarixe qədər, Nazirlər Komitəsinin Konvensiyani imzalaması təklif etdiyi istənilən digər bir dövlət üçün de imzalanmağa açıqdır. O, təsdiq edilməli, qəbul edilməli və bəyənilməlidir. Təsdiq etme, qəbul etme və bəyənmə haqqında sənədlər saxlanmaq üçün Avropa Şurasının Baş Katibinə təhlil verilir.

Bu Çərçivə Konvensiyası Avropa Şurasının on iki üzv dövlətinin 27-ci maddənin müddəalarına uyğun olaraq bu Çərçivə Konvensiyası ilə bağlı olmağa razılıqlarını bildirdikləri trix-dən üç ay vaxt bitdikdən sonra gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

Sonralar bu Çərçivə Konvensiyası ile bağlı olmağa razılışdırıldı bildirdən hər hansı bir üzv dövlət üçün bu Çərçivə Konvensiyası, təsdiq etme, qəbul etme, yaxud bəyənmə haqqında sənədlərin saxlanmaq üçün təhlil verdiyi tarixdən üç ay vaxt bitdikdən sonra gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

Bu Çərçivə Konvensiyası qüvvəye mindikdən və razılığa gəlmış dövlətlər məsləhətleşmədən sonra Avropa Şurasının Nazirlər Komitəsi Avropa Şurasının Nizamnaməsinin 20-ci maddəsinin (d) bəndində nəzərdə tutulduğu kimi, özünün əksəriyyət tərəfindən qəbul olunan qərarına əsasən, Avropa Şurasının üzvü olmayan və 7-ci maddənin müddəalarına uyğun olaraq, Konvensiyani imzalamaq təklifiini alan, ancaq onu həle imzalama-mış istənilən bir dövlətə, həmçinin Avropa Şurasının üzvü olmayan istənilən digər dövlətə bu Çərçivə Konvensiyasına qoşulmağı təklif edə bilər.

Qoşulan hər bir dövlət üçün bu Çərçivə Konvensiyası qoşulma haqqında sənədin Avropa Şurasının Baş Katibinə saxlanmağa verildiyi tarix-

dən üç ay vaxt bitdikdən sonra gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

İstənilən dövlət təsdiq etmə, qəbul etmə, bəyənmə, yaxud qoşulma haqqında sənədi imzalayarken, yaxud saxlamalıha tevhil verərkən, beynəlxalq münasibətlərinə görə məsuliyyət daşıdığı və bu Çərçivə Konvensiyasının tətbiq ediləcəyi ərazini və ya əraziləri göstərə bilər.

İstənilən dövlət sonralar istənilən vaxtda Avropa Şurasının Baş Katibinin adına göndərdiyi ərizədə bu Çərçivə Konvensiyasının tətbiqini ərizəde göstərdiyi istənilən başqa bir əraziyə aid edə bilər; həmin ərazidə bu Çərçivə Konvensiyası belə bir ərizənin Baş Katib tərəfindən alındığı tarixdən üç ay vaxt bitdikdən sonra gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

Əvvəlki iki bəndin müddəaları əsasında istənilən ərazi barəsində verilən istənilən ərizə Baş Katibə xəbərdarlıq məktubu göndərmək yolu ilə geri götürürlə bilər. Geri götürülmə qərarı Baş Katibin belə xəbərdarlıq məktubunu aldığı tarixdən üç ay vaxt bitdikdən sonra gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

İstənilən tərəf istədiyi vaxt Avropa Şurasının Baş Katibinə xəbərdarlıq məktubu göndərərək, bu Çərçivə Konvensiyasını etibarsız elan edə bilər.

Bu etibarsız elan etmə Baş Katibin belə xəbərdarlıq məktubunu aldığı tarixdən altı ay vaxt keçidkən sonra gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

Avropa Şurasının Baş Katibi Avropa Şurasının üzvü olan dövlətlərə, bu Çərçivə Konvensiyasını imzalayan başqa dövlətlərə və ona qoşulan bütün dövlətlərə aşağıdakılardır haqqında xəber verir:

- istənilən imzalanma haqqında;
- təsdiqetmə, qəbuletmə, bəyənmə, yaxud qoşulma haqqında istənilən sənədin saxlanılmaya verilməsi haqqında;
- bu Çərçivə Konvensiyasının 28, 29 və 30-cu maddələrinə uyğun olaraq, onun qüvvəye mindiyi hər bir tarix sənədlər saxlanmaq üçün Avropa Şurasının Baş Katibinə təhlil verilir.

Bu Çərçivə Konvensiyasına aidliyi olan istənilən digər akt, xəbərdarlıq, yaxud məlumat haqqında.

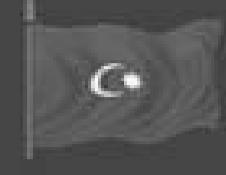
Bu Çərçivə Konvensiyasını buna səlahiyyəti olan aşağıdakılardır təsdiqləmək üçün onu imzaladılar.

1995-ci il fevralın 1-de Strasburqda ingilis və fransız dillərində hazırlanmışdır. Hər iki mətn eyni qüvvəye malikdir; tək bir nüsxəde saxlanılmış üçün Avropa Şurasının arxivinə verilir. Avropa Şurasının Baş Katibi imza və möhürü təsdiq edilmiş suretləri Avropa Şurasının üzvü olan hər bir dövlətə, eləcə də, bu Konvensiyani imzalamaq, yaxud qoşulma təklifi edilən hər bir dövlətə göndərər.

Qanun tərəfindən qəbul edilmiş istənilən hüquqdan istifadə cins, irə, dərinin rengi, dil, din, siyasi və digər əqidələr, milli, yaxud sosial mənşə, milli azlığa məsul subiyət, əmlak veziyəti, doğum əlamətinə, yaxud istənilən digər cəhətlərə görə heç bir ayrı-sekiliyə yol verilmədən təmin edilə bilər.

Heç kəs bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən əlamətlərə görə icmiyi hakimiyət organları tərəfindən ayrı-sekiliyə məruz qoyula bilər.

Bu Xartiya Avropa Şurasının üzv dövlətləri tərəfindən imzalanmaq üçün açıqdır. O, təsdiq edilməli, qəbul olunmalı, yaxud bəyənilməlidir. Təsdiqnamələr və qəbuletmə, yaxud bəyənmə haqqında sənədlər saxlanılmak üçün Avropa Şurasının Baş Katibinə saxlanmağa verildiyi tarix-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütəvə İformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütəvə İformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

bine təhlil verilir.

Mövcud Xartiya, Avropa Şurasının beş üzv dövləti 18-ci maddəyə uyğun olaraq, Xartiya ilə bağlılıqlarına razılıqlarını bildirəcəkləri gündən üç aylıq vaxt bitdikdən sonra ardına gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

Xartiya ilə bağlılıqlarına sonradan öz razılığını bildirən hər bir üzv dövlətə münasibətdə Xartiya təsdiqnaməni, yaxud qəbul etmə və ya bəyənmə haqqında sənədin saxlanılmış üçün təhlil verildiyi gündən üç ay vaxt bitdikdən sonra, ardına gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

Bu Xartiya qüvvəye mindikdən sonra Avropa Şurasının Nazirlər Komitəsi Avropa Şurasının üzvü olmayan istənilən dövlətə Xartiyaya qoşulmağı təklifi edə bilər.

Qoşulan istənilən dövlətə münasibətdə Xartiya, qoşulma haqqında sənədin saxlanılmış üçün Avropa Şurasının Baş Katibinə təhlil verilməsindən üç aylıq vaxt bitdikdən sonra ardına gələn ayın birinci günü qüvvəye minir.

İstənilən dövlət öz təsdiqnaməni, qəbul etmə, bəyənmə və ya qoşulma haqqında təhlil verilməsi haqqında;

- 19-cu və 20-ci maddəyə uyğun olaraq, bu Xartiyadan qüvvəye mindiyi hər bir tarix haqqında;

- 3-cü maddənin 2-ci paraqrafına əsasən, alınan hə bir xəbərdarlıq məktubu haqqında;

- bu Xartiyaya aid olan istənilən başqa akt, xəbərdarlıq məktubu və ya məlumat haqqında;

Təsdiq etmek üçün lazımi vəkaleti olan aşağıda imza edənlər, bu Xartiyadan imzaladılar.

5 noyabr 1992-ci il tarixde Strasburqda fransız və ingilis dillərində hazırlanmış və hər iki mətn eyni qüvvəye malikdir, tək bir nüsxəsi saxlanılmış üçün Avropa Şurasının arxivinə verilir. Avropa Şurasının Baş Katibi Xartiyadan imza və möhürü təsdiq edilmiş suretlərini Avropa Şurasının hər bir üzv dövlətine və bu Xartiyaya qoşulma təklifi edilən hər bir dövlətə göndərər.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Az miqdarda kərə yağı yemək sağlamlığa ziyan vurmur?

Az miqdarda yağı sağlamlıq baxımından nəinki zərərlidir. "Medvesti.com" saytı yazır ki, Massaçusets statindakı Tafts Universitetinin (ABŞ) alimləri sübut edib ki, kərə yağının ziyanı haqqında iddialar əsassızdır. Tədqiqat çərçivəsində dünyanın 15 ölkəsindən olan 6,5 milyon insanın sağlamlıq və qida rasionu haqqında məlumat təhlil edilib. Arasdırma dövründə təxminən 30 min insan dünyasını dəyişib, 10 min nəfərdən həkimlər ürək-damar sistemi xəstəlikləri, 24 min adamda diabet aşkar edib. ABŞ alimləri müyyən ediblər ki, ürək-damar sistemi xəstəlikləri olan insanların yağı yeməkdən çəkinməsi düzgün deyil. Çünkü gündəlik istifadədə ondan da zərərlə ərzaq növləri var. Əlbətə, alimlər hər gün yaxmac yeməyi məsləhət görmür. Çünkü karbohidrat və yağı artıqlığı piylənmə və diabet ehtimalını gücləndirir. Sağlamlığının qayğısına qalan insanlara alimlər kərə yağını marqarin, soya və ya zeytin yağı ilə əvəz etməyi tövsiyə edir. Amma ümumiyyətlə, kiçik yağı tikəsinin sağlamlığa təsiri yoxdur.

Hamiləlik vaxtı fiziki hərəkət gələcək ana və onun körpəsi üçün çox faydalıdır

Amerikalı alimlər sübut ediblər ki, hamiləlik vaxtı fiziki hərəkət gələcək ana və onun körpəsi üçün çox faydalıdır. "Dni24.com" saytı xəber verir ki, Cefferson Universitetinin mütəxəssisləri hamile qadın üçün fiziki hərəkətin zərərlə olmaması faktını təsdiqleyiblər. Doqquz eksperimentin neticesinin təhlilində aydın olub ki, daimi fiziki hərəkət hamile qadın üçün çox faydalıdır. Məsələn, idmanla məşğul olmaq əhvali-ruhiyyəni yüksəltməyə və yuxunu yaxşılaşdırmağa kömək edir, habelə hamiləlik vaxtı ağrını azaldır. Bundan başqa, idman doğusdan sonra qadının fiziki formasını tez bərpa etməsinə kömək edir. İdmanla məşğul olan hamile qadınların 73 faizi usağı vaxtında və normal qaydada doğublar. İdmanla məşğul olmayan qadılarda isə bu göstərici 67 faiz olub. İndiyədək intensiv fiziki hərəkətin təhlükəli olması və vaxtından əvvəl doğuşa gətirib çıxarması barədə fikir mövcud idi. Bu fikir fiziki hərəkət zamanı hamile qadının orqanızmında doğuş ağrısını sürtənləndirən noxpinefrinin yaranmasına barədə alimlərin mülahizəsi əsasında formalılmışdı. Lakin son tədqiqatlar bu faktı təkzib edir.

Alimlər: Ariqlama xərçəngin inkişaf riskini azalda bilər

Alimlərin son tədqiqatları göstərib ki, ariqlama xərçənglə bağlı olan zülalların səviyyəsini azaltmağa kömək edir. AZERTAC "trkterra.ru" saytına istinadla xəber verir ki, çəki itirmək müxtəlif onkojii xəstəliklərə yoluxma riskini 20 faiz azaldır. Bədən çəkisinin azalması bir çox xəstəliklərə, o cümlədən xərçəng və diabete təsir göstərir. Barəsində söz açılan zülallar angiogenesisdə, yəni orqanızmada yeni qan damarlarının yaranması prosesinde iştirak edir. Bu da xərçəng hüceyrələrinin artmasında və çoxalmasında mühüm rol oynayır. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, VEGF, PAI-1 və PEDF zülalları qan damarlarının sayının artması ilə bağlıdır. Bədən çəkisinin azalması bu zülalların miqdarının azalmasından asılıdır. İnsanın çəkisi azaldıqca, bu zülalların da səviyyəsi aşağı düşür. Bununla bərabər, ekspertlər xərçəngin meydana gəlməsinə məhz zülalların səbəb olmasına əmin deyillər. Ola bilsin ki, onlar sadəcə şişin inkişafı üçün əlverişli mühit yaradır.

ELAN

Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestr Xidməti tərəfindən Zamanov Səbhi Əsgər oğlunun adına verilmiş MN serialı 0001084 nömrəli çıxarış (kupça) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ses

Son sahifə

27 iyul

Ölkə çempionatının püşkatma mərasimi keçirilib

Futbol üzrə Topaz Premyer Liqasının 2016/2017-ci illər mövsümünün ilk turunun püşkatma mərasimi keçirilib. SİA-nın məlumatına görə, AFFA-nın konfrans zalında təşkil olunan mərasimdə Peşəkar Futbol Liqasının (PFL) prezidenti Ramin Musayev, klub nümayəndələri və jurnalistlər iştirak ediblər. PFL prezidenti bildirib ki, ilk dəfə olaraq ölkə çempionatının püşkatması televiziya vasitəsi ilə canlı şəkildə efirə verirlər. Qeyd edib ki, ötan mövsüm çempionatın oyunları yüksək səviyyədə yayımlanıb. O, yeni mövsümdə bəzi yeniliklərin olduğunu vurğulayıb: "Bu mövsüm əvvəlki çempionatardan daha gərgin və maraqlı keçəcək. 8 komandanın ən azı 6-sı avrokuboklar uğrunda mübarizə aparacaq. Mübarizə şəraitində keçən yarışda maraqlı da olur. Legionerlərə görə ödənilən rüsum azaldılıb. Bu, klublara kömək xarakteri daşıyır. Qərra alınıb ki, futbolçuların maykalarında oyunçuların adları doğma dilimizde yazılılsın". R.Musayev AFFA rəhbərliyinin hakimlərin inkişafı üçün lazımlı şəraiti yaratdığını deyib: "Əliyar Ağayev 19 yaşlı futbolçular arasında Avropa çempionatının finalını idarə etdi. Bu da bizi çox sevindir. Ə.Ağayev orada AFFA-nı, PFL-i yox, Azərbaycanı təmsil edirdi". Daha sonra püşkatma mərasimi keçirilib.

"Rio-2016"da medalların sayı London Olimpiadasından geri qalmayacaq"

Son dövrədə Azərbaycan idmançıları beynəlxalq arenalarda böyük uğurlar qazanırlar. Xüsusilə Olimpiya Oyunlarında nəticələrimiz get-gedə yaxşılaşır. Tezliklə Rio-de-Janeyroda Olimpiya Oyunları start götürürəcək. İnanırıq ki, idmançılarımız bu Olimpiadada da uğur qazanacaqlar". SİA-nın məlumatına görə, bu sözləri Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin (MOK) vitse-prezidenti Çingiz Hüseynzadə jurnalistlərə açıqlamasında deyib. Ç.Hüseynzadə bildirib: "Rio-2016"da əsasən, güləş, boks, cüdo, taekvondo və gimnastika üzrə medallar qazanacağımıza ümidi edirik. Biz velosipedçilərimizdən de nailiyyət gözləyirik. Əminəm ki, hem keyfiyyət və həm də kəmiyyət etibarı ilə medalların sayı London Olimpiadasından geri qalmayacaq".

Ronaldo Madeyra adasında otel açıb

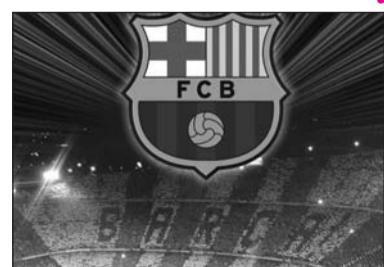
Portuqaliya millisinin və "Real Madrid"ın ulduzu Kriştiano Ronaldo Madeyra adasında otel açıb. Sportbox.az Türkiye mətbuatına istinadən xəber verir ki, Ronaldo otel CR7 adını verib. Ulduz futbolcu bu barədə açıqlama verərək bildirib ki, bu sektorda yeni yatırımlar etməyi planlaşdırır. Məlumata görə, Ronaldo bu ilin sonlarında Lissabon şəhərində 2, gələn il isə Nyu-Yorkda da 1 otel açmaq istəyir. Qeyd edək ki, Ronaldonun "Real Madrid" və sponsorlardan əldə etdiyi illik gəlir 88 milyon dollardır.

"Mən yalnız "Real" a görə ayrılam" "

Borussia'nın hücumcusu Pyer-Emerik Obameyanq komandanın ayrılacığı ilə bağlı yayılan xəbərlərə münasibet bildirib. ZDF-in yaydığı məlumatda görə, 27 yaşlı futbolçu yalnız "Real" üçün Dortmund təmsilçisinindən ayrıla biləcəyini deyib: "Atletiko"nun mənimlə maraqlanması xəbəri yanlış idi. Yaxşı ki, bu xəbər tezliklə unuduldu. Mən yalnız "Real" a görə "Borussia"dan ayrılam. Ancaq hazırda belə bir şey yoxdur". Qeyd edək ki, 2013-cü ilən "Borussia"da çıxış edən Obameyanq keçirdiyi 94 oyunda 55 qol vurub.

"Barselona" 21 yaşlı futbolçusuna

50 milyon avro qiymət qoydu

Ispaniyanın "Barselona" futbol klubu, futbolçusu Serxi Samperlə müqaviləni yeniləyib. Katalon klubunun rəsmi saytı bu barədə xəbər yayıb. Xəbərə görə, 21 yaşlı yarımmüdafiəçi ilə müqavilənin müddəti 2019-cu ilə qədər uzadılıb. Onun təzminat qiymətinin 50 milyon avro olduğu bildirilib. "Barselona"nın B komandasında çıxış edən S.Samperin yeni mövsümdən əsas komandada oynayacağı qeyd olunub.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməye bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur.
Qəzetdə AzəRTAC, SİA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500